

Pormestarien Turku -

TOIMINNAN VUOSIKYMMEN

Pormestariohjelman 2021–2025 raportointi

Koonti: Toni Ekroos, Heini Parkkunen ja Sari Hannila
TURUN KAUPUNKI

Johdanto	2
1. Vahva talousraami 2021-2025	3
2. Hyvinvoinnin edistäminen ja palvelujen kehittäminen – hyvinvoiva Turku	6
3. Kestävän kasvun Turku	15
4. Korkeakouluyhteistyö, yritykset ja työllisyys.....	18
5. Hiilineutraali ja resurssiviisas Turku	19
6. Kärkihankkeet	23
7. Kansainvälisyys ja verkostot, Turku – kokoaan suurempi maailmalla	27
8. Matkailu ja saavutettavuus	28
9. Jatkuvasti parempi Turku	30
10. Edunvalvonta	33

Sisältö

Raportin tiedot on koostettu vuosittaisten seurantatietojen pohjalta tavoitteiden vastuuhenkilöiltä.

Johdanto

Turku siirtyi johtamisjärjestelmässä pormestarimalliin vuoden 2021 kuntavaalien jälkeen ja ensimmäinen pormestariohjelma ”Pormestarien Turku – toiminnan vuosikymmen” valmisteltiin pormestari Minna Arven johdolla ja hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 23.8.2021.

Pormestariohjelma on poliittinen sopimus, joka ohjaa kaupungin virkavalmistelua sekä poliittista päätöksentekoa. Kaupungissa on pormestariohjelman lisäksi edelleen kaupunkistrategia. ”Pormestarien Turku – toiminnan vuosikymmen” pormestariohjelma vuosille 2021–2025 sisältää kymmenen teemaa sekä pelisääntökirjauksen ja rasismin vastaisen sitoumuksen. [Pormestariohjelma 2021-2025](#)

Teemat ovat

- Turun talousraami
- Hyvinvoinnin edistäminen ja palvelujen kehittäminen – Hyvinvoiva Turku
- Kestävän kasvun Turku
- Korkeakouluyhteistyö, yritykset ja työllisyys – Onnistuva Turku
- Hiilineutraali ja resurssiviisas Turku
- Kärkihankkeet
- Kansainvälisyys ja verkostot – Turku kokoaan suurempi maailmalla
- Matkailu ja saavutettavuus – Tapahtumien Turku
- Jatkuvasti parempi Turku
- Edunvalvonta

Pormestariohjelman teemat oli jaettu yli sataan tavoitteeseen. Näiden tavoitteiden toteutus sekä raportointi oli vastuutettu yhden tai useammalle henkilön vastuulle riippuen asian laajuudesta. Pormestariohjelma on raportoitu kaupunginhallitukselle vuosittain kolmen osavuosiokatsauksen sekä tilinpäätöksen yhteydessä osana jokaisen palvelukokonaisuuden toimintasuunnitelman raportointia. Käytännössä jokainen vastuuhenkilö raportoi tavoitteen toteutumisen excel-taulukkoon. Toteutumakirjaukset ovat jokaisen vastuuhenkilön näköisiä ja käytetty raportointitapa on vaikuttanut raportoinnin laajuuteen ja tarkkuuteen.

Tähän raporttiin koostettiin vastuuhenkilöiden kirjamaat arviot jokaisen tavoitteen toteutumisesta koko pormestariohjelmakauden ajalta. Turun kaupungin hyvinvointitoimialaan liittyneet toiminnot raportoitiin vuoden 2022 loppuun asti.

Vastuuhenkilöiden antamien arvioiden mukaan kaikkia kymmentä teemaa on edistetty ja tavoitteita toteutettu. Yhteensä 56 tavoitetta saavutettiin suunnitellusti ja 60 tavoitetta saavutettiin osittain ja niiden toteutus jatkuu ja vain 3 tavoitteen osalta raporteissa todettiin, että toteutusta ei jatketa tai tavoitetta ei ole saavutettu.

Raportoinnin tulevaa kehittämistä ajatellen olisi tarkoituksenmukaista arvioida ohjelman eteneminen vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä laajemmin teemoittain yksittäisten tavoitteiden toteutumisten lisäksi. Tulevan ohjelman toteuttamista ja seurantaan tukisi kaupunkistrategian kanssa yhtenäinen ylätasoinen rakenne. Tämä vahvistaisi yhteisvaikuttavien tavoitekokonaisuuksien etenemisen ja vaikutusten seuranta.

1. Vahva talousraami 2021-2025

Turun taloutta hoidetaan kestävällä tavalla hyvinvointi ja palvelut turvaten. Kestävä talousraami koostuu viidestä kohdasta: talouden kestävä perusura, valmistautuminen sote-uudistuksen vaikutuksiin kaupunkitaloudessa, menettelytapa yllättävässä negatiivisessa poikkeustilanteessa, velkakatto ja verolinjaus.

Tavoite: Jo päätetty sopeutusohjelma toteutetaan. Ohjelman toteutumista seurataan ja tarvittaessa ohjelmaa päivitetään kokonaistaso säilyttäen

Arvio: **Tavoite toteutunut**

Tavoite: Raitiotien kustannus- ja kannattavuusarvion pohjalta tehdään päätökset kaupunkikehityksen kannalta merkittävästä joukkoliikenneratkaisusta.

Arvio: **Tavoite toteutunut**

Raitiotien yleissuunnitelma on valmistunut ja hyväksytty valtuustossa 2023. Raitiotiehen liittyvät asemakaavat on käynnistetty. Littoistentien asemakaava hyväksytty Kaupunginvaltuustossa kesällä 2024. Raitiotien varikon ja vanhan rautatieaseman ympäristön asemakaavat etenevät. Vaasanpuiston kaavaluonnos on valmisteilla. Kupittaaan kärjen asemakaava on vaiheistettu ja on nähtävillä ja lausunnoilla keväällä 2025. Voimakadun asemakaava on ollut nähtävillä ja lausunnoilla. Suurpääkatu-Karvataskunkatu asemakaava sekä Tullin ympäristön asemakaava on käynnistetty syksyllä 2024.

Tavoite: Investointien tehokas ajallinen ja taloudellinen hallinta sekä osaava ja huolellinen rakennuttaminen ovat avainasemassa, jotta investointeja voidaan toteuttaa kestävästi

Arvio: **Tavoite toteutunut**

Infrainvestointiohjelma on valmistelu siten, että se sisältää tuloarviot, jotka perustuvat kaavakohtaisiin tuloarvioihin ja aikatauluihin. Infrainvestointien priorisoinneissa on hyödynnetty tuloarvioita.

Arvio: **Tavoite toteutunut osittain, toteutus jatkuu**

Kaupunkirakentaminen on osallistunut kehittämishankkeisiin, joiden tavoitteena on investointien tehokas ajallinen ja taloudellinen hallinta sekä osaava ja huolellinen rakennuttaminen. Esimerkkeinä IHKU, IPT4 ja Prodigial I ja II -tutkimushankkeet. IHKU-projektissa on kehitetty allianssimallilla infran kustannuslaskentaa. IPT4 tutkimushankkeen tavoitteena on rakennusalan toimintakulttuurin muutos, integroitujen toimintamallien ja osaamisen kehittäminen. IPT4 kehityshanke keskittyy toimitilarakennuttamiseen. Prodigial -tutkimushankkeen tavoitteena on infrahankkeiden toiminnan ja talouden kehittäminen digitaalisin menetelmin. Prodigial I -tutkimushankkeessa pilottina on ollut Kirstinpuiston ja Herttuakulman infran aluerakennuttamishankkeet, joiden tuloksia hyödynnetään mm. Pihlajanniemen tarjouspyyntöasiakirjoissa ja rakennuttamisprosessissa. Prodigial II -

tutkimushankkeessa kehitetään aluerakentamisen yhteistyötä eri toimijoiden välillä Pihlajaniemen kaava-alueella.

Tavoite: Rakennamme uuden konserttitalon aikataulussa, joka mahdollistaa orkesterin siirtymisen suoraan uusiin tiloihin, tavoitteena vuosi 2026.

Arvio: **Tavoite toteutunut osittain, toteutus jatkuu**

Fuugan rakentaminen etenee aikataulussa ja se on käyttöönotettavissa syksyllä 2026.

Tavoite: Toteutamme Kupittaa kansihankkeen mahdollistamaan tiedepuiston kärkihanketta ja luomaan uuden yhdistetyn Kupittaa-Itäharjun kaupunginosan vahvan joukkoliikenteen- ja työpaikkakeskittymän äärelle. Toteutamme TAITO-kampuksen.

Arvio: **Tavoite toteutunut osittain, toteutus jatkuu**

Kupittaa kärjen asemakaavaehdotus ja Voimakadun asemakaavaehdotus ovat olleet kesällä 2024 nähtävillä ja lausunnoilla. Markkinatilanteesta johtuen Kupittaa kärjen asemakaava on jouduttu jakamaan kahteen vaiheeseen ja asettamaan uudestaan nähtäville keväällä 2025. Myös Voimakadun asemakaavan etenemistä markkinatilanne on vaikeuttanut. Itäharjun liittymän kaavan tavoitteet on hyväksytty. Allianssihanke on edennyt pääosin tavoitteiden mukaisesti ja mm. Taito-kampuksen hankesuunnitelma on hyväksytty vuoden 2024 elokuussa valtuustossa ja infran hankesuunnitelman valmistelu on käynnissä. Kehälinjaan liittyvät vaihtopysäkkijärjestelyt Tiedepuistossa ovat edenneet runkolinjan käyttöönoton edellyttämän aikataulun puitteissa.

Tavoite: Turku tavoittelee tulopohjan vahvistamiseksi merkittävää lisärakentamista.

Arvio: **Tavoite toteutunut**

Tavoite on edistynyt pääosin vuosittain laadittujen kiinteistökehitysohjelmien mukaisesti ja tarkennettuja myyntitulotavoitteita paremmin. Myyntivoittotavoite on vuosien 2022-24 aikana toteutunut 19,7 milj. euroa parempana ja maankäyttösopimustulotavoite ylittynyt 0,7 milj. euroa. (myyntivoittotavoite 55,7 milj. euroa ja maankäyttösopimustulotavoite 30,2 milj. euroa)

Tavoite: Kaupungin taloutta ja hallintoa sopeutetaan uudistusta vastaavien siirtyvien tehtävien verran (sote-uudistus)

Arvio: **Tavoite toteutunut**

Konsernihallinnosta on siirtynyt hyvinvointialueelle yhteensä 182 henkilöä ja työllisyyden palvelukokonaisuudesta 12 henkilöä (kh alainen toiminta vuonna 2022). Vaikutus henkilöstömenoissa n. 8 milj. euroa. Sopeutusta on jatkettu konsernihallinnossa vuonna 2024 siten, että vakansseja on vähennetty 38 kpl.

Tavoite: Talouden kestävä perusura

Arvio: **Tavoite toteutunut osittain, toteutus jatkuu**

Tavoitteena ollut talouden kestävä perusura ei kyetty saavuttamaan. Kaupungin toimintamenot kehittyivät voimakkaasti vuosina 2022-2023, minkä seurauksena toimintakate kasvoi suunniteltua voimakkaammin. Tilanteeseen puututtiin aktiivisesti ja taloudellista asemaa on pyritty parantamaan useilla toimenpiteillä. Sopeuttamistyö on käynnissä ja se tulee jatkumaan myös seuraavalla suunnittelukaudella.

Tavoite: Valmistautuminen sote-uudistuksen vaikutuksiin kaupunkitaloudessa

Arvio: **Tavoite toteutunut**

Soteuudistukseen valmistauduttiin laaja-alaisesti. Tästä huolimatta joidenkin toimintojen osalta jouduttiin toteamaan, että kustannusten siirtäminen tai skaalaaminen ei onnistu täysimääräisesti. Tämän lisäksi osaa rahoitusjärjestelmään kohdennetuista muutoksista oli mahdoton ennakoida, mikä on lisännyt sopeuttamistarvetta uudistuksen jälkeen. Valtiolla on käynnissä valtionosuusjärjestelmän uudistaminen ja toivottavasti tilannetta kyetään korjaamaan uusilla päätöksillä.

Tavoite: Turku tavoittelee työttömyysasteen laskua 11,2 prosenttiin.

Arvio: **Tavoite toteutunut osittain, toteutus jatkuu**

Tavoitetta työttömyysasteen laskusta 11,2 prosenttiin ei saavutettu. Työllisyyspalvelujen palvelualueella on käynnistetty uutena toimintona vaikuttavuuden seuranta ja arviointi. Tämän toiminnan kehittämistä jatketaan kaupunkitasoisesti sekä yhteistyössä muiden työvoimaviranomaisten, valtion, koulutuksen järjestäjien ja yksityisen ja kolmannen sektorin kanssa.

Tavoite: Menettelytapa yllättävässä negatiivisessa poikkeustilanteessa (2025)

Arvio: **Tavoite toteutunut**

Kaupunki ei päätenyt seurantakaudella yllättävään negatiiviseen poikkeustilanteeseen. Talousennuste laaditaan jokaisen osavuosikatsauksen yhteydessä, minkä lisäksi joulukuussa laaditaan tilinpäätösennuste. Talouteen liittyviä riskejä arvioidaan osana jatkuvaa toimintaa. Yksityiskohtaiset selvitykset käsitellään toimielimissä osana osavuosikatsausta. Ennustetarkkuutta pyritään jatkuvasti parantamaan.

Tavoite: Velkakatto (2025)

Arvio: **Tavoite toteutunut**

Kaupungin velka on kasvanut seurantakaudella, mutta se on säilynyt asetetun velkakaton raameissa.

Tavoite: Verolinjaus (2025)

Arvio: **Tavoite toteutunut osittain, toteutus jatkuu**

Kaupungin ensisijainen tavoite on ollut parantaa kaupungin taloudellista asemaa ja investointikykyä rakenteellisilla uudistuksilla. Tarvittaessa on otettu käyttöön myös muita sopeuttamistoimenpiteitä sekä määräaikaista säästöjä tuottavia toimenpiteitä. Verolinjaus on huomioitu vuosittain osana talousarvion valmistelua. Vuoden 2024 valmistelussa seuraavan taloussuunnitelmakauden sopeutustavoite muodostui niin merkittäväksi, että sopeutusta tehtiin sekä tulojen että menojen osalta.

2. Hyvinvoinnin edistäminen ja palvelujen kehittäminen – hyvinvoiva Turku

Turussa tarjoamme maan parasta koulutusta koko koulupolun ajan aina varhaiskasvatuksesta lähtien. Vahvistamme oppilaiden oppimisen tukea ja oppilashuoltoa. Huolehdimme koulujen välisten erojen tasaamisen ns. positiivisen diskriminaation rahoituksesta tavoitellen hyvän, jatko-opinnot mahdollistavan kielitaidon oppimista kaikille.

Kulttuuri on merkittävä osa kiinnostavaa ja vetovoimaista Turkua. Taide, kulttuuri ja luovat alat vahvistavat hyvinvointia sekä alueen elinvoimaa. Kulttuuri on osa hyvää elämänlaatua ja jatkuvaa oppimista, ja kulttuurilla on erityinen merkitys hyvinvoinnin edistämisessä ja yksinäisyyden torjumisessa.

Leikkipaikat ovat lasten liikkumista varten, ja niiden yhteyteen suunnitellaan aikuisten lähiliikuntaa tukevia toimintoja, kuten ulkoliikuntasaleja. Ikäihmisten liikkumisen tarpeet huomioidaan liikuntapaikkarakentamisessa, ja käyttäjäpalautetta kerätään aktiivisesti toiminnan parantamiseksi.

Nuorten hyvinvointia lisätään.

Hyvinvoinnin edistäminen ja palvelujen kehittäminen

Tavoite: Kaupunkilaisten valinnanvapautta lisätään. Laaditaan palvelustrategia, jossa määritellään millaista laatua palveluilta odotetaan ja mitkä tuottamisen tavat voivat olla mahdollisia.

Arvio: **Tavoite toteutunut osittain, toteutus jatkuu**

Palvelustrategia on hyväksytty. Palvelustrategian periaatteet mahdollistavat valinnanvapauden lisäämisen. Toimeenpano aloitetaan valtuustokaudella 2025 alkaen.

Tavoite: Selvitetään mahdollisuudet koota ruotsinkieliset palvelut yhteen kokonaisuuteen.

Arvio: **Tavoite toteutunut.**

Liittyi sosiaali- ja terveystalouden toimintaan ja toteutui osana Varhan käynnistymistä.

Tavoite: Yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa luodaan kokonaisvaltainen hyvinvoinnin edistämisen toimintamalli vuoden 2023 alkuun mennessä.

Arvio: **Tavoite toteutunut**

Järjestöyhteistyötä on toteutettu ja kehitetty koko valtuustokauden ajan. Varhan kanssa on laadittu yhteiset toimintatavat mm. avustamiseen. Jatkuu osana perustoimintaa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen avustusuudistuksen toimivuutta seurataan.

Hyvinvointitoimiala

Hyvinvointitoimialalle suunnattujen tavoitteiden toteutumiseen raportointiin vuoden 2022 lopun tilanteen mukaisesti. Sosiaali- ja terveystalouden uudistuksen ja Varhan muodostamisen myötä vuoden 2023 alussa raportointi päättyi.

Tavoite: Siirretään sote-palveluiden painopistettä voimakkaasti oikea-aikaisuuteen. Tunnistetaan henkilöt, jotka käyttävät paljon palveluita ja luodaan heille yksilöllinen hoitosuunnitelma ja nimetään omalääkäritiimi.

Toteuma 31.12.2022: Sopeuttamisohjelman mukaisen terveysasemien toimintamalliuudistuksen mukaisesti terveysasemilla on otettu käyttöön tiimimalli, jossa potilaan omalääkäri on osa sitä tiimiä, joka potilasta hoitaa. Osana alueellista Tulevaisuuden sotekeskus -hanketta pilotoidaan henkilökohtaista asiakasohjauspalvelua Keskustan ja Mäntymäen terveysasemilla.

Tavoite: Toteutetaan terapiatakuu

Toteutuma 31.12.2022: Mielenterveys- ja päihdeyksikkö: Vakanssirakenteen muutosta tehdään (sh muutetaan ft:ksi ja lääkärin vakanssi kahdeksi hoitajaksi). Erikoistumisoikeudet saatu, tällä suuri merkitys lääkäreiden saatavuuteen. Yhteistyö Terapiat etulinjaan -hankkeen koulutusten ja toimintatapojen koulutukset alkaneet. Kestävän kasvun ohjelman (RRF) rahoitus korona ajan palveluvelan hoitamiseen mm. mielenterveyspalveluissa on saatu vuosille 2023–6/2025. Nuorten mielenterveyden tukipaketin vakanssit ovat käytössä ja valtaosin vakinaistettu. Pyydä apua -nappi on käytössä.

Tavoite: Tärkein tavoite on hallittu sosiaali- ja terveystalouden järjestämisvastuun siirtäminen hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta alkaen

Toteutuma 31.12.2022: Kaupunkitasoinen työryhmä teki tiivistä yhteistyötä Hyvinvointialueen kanssa. Erityisesti työtä teettivät tietojärjestelmien yhteensovittaminen. Sopimukset saatiin tarkastettua. Henkilöstön siirto Hyvinvointipalveluista ja Pelastuslaitokselta toteutui suunnitelmien mukaisesti.

Tavoite: Määritetään lääkäreille oikeankokoinen väestövastuu. Jokainen turkulainen saa halutessaan valita ensisijaisen lääkärinsä. Omalääkärimallin rakentamisessa priorisoidaan yli 60-vuotiaita sekä työterveyshuollon ulkopuolella olevia lääkäreiden saatavuuden puitteissa. Toteutusmalli hoitoonpääsulle valmistellaan syksyn 2021 aikana.

Toteutuma 31.12.2022: Yhteydensaanti ja hoitoon pääsy toteutuvat tällä hetkellä hyvin, AVI on päättänyt tilanteen seurannan valvonta-asiana. Kiireellisiin ja Keskustan terveysaseman kiireettömiin puheluihin vastaa Kaiku24 Oy (Sosterla 28.4.2022 §183). Omalääkärimallin sisältävä Turun oma tiimityömalli toteutuu tällä hetkellä kaikilla terveysasemilla.

Tavoite: Selvitetään vanhusten asumispalveluiden lisäämisen mahdollisuudet. Arvioidaan vanhusten koti- ja asumispalveluiden kokonaistilanne ulkoisella arvioinnilla.

Toteutuma 31.12.2022: Vanhusten asumispalvelujen saatavuus on edelleen heikentynyt henkilöstön rekrytointivaikeuksien myötä. Yksityiset palveluntuottajat ovat supistaneet toimintaansa koska vaadittavaa lakisääteistä henkilöstömitoitusta ei saada täytettyä. Syksyn aikana on kuitenkin käynnistynyt kaksi uutta asumisyksikköä, jotka tuottavat Avara-hankkeessa kehitetyn konseptin mukaista välimuotoisen asumisen palvelua. Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi loppuvuodesta välimuotoisen asumisen palvelusetelien sääntökirjan, em. yksiköt hyväksyttiin loppuvuodesta ko. sääntökirjan mukaisen välimuotoisen asumispalvelun tuottajiksi. Kuntien ja hyvinvointialueen yhteisten toimintamallien kehittäminen käynnistyi syksyn aikana. Hankkeen keskeisinä tavoitteina on luoda hyvinvointialueella sijaitsevien kuntien ja hyvinvointialueen sote-asiantuntijoiden välille toimiva yhteistyöprosessi ikäystävällisen asumisen ja asuinympäristöjen kehittämiseksi sekä luoda välineet ja tiedotuskanavat ikääntyvän väestön oman asumistarpeiden arviointiin.

Tavoite: Vahvistetaan palveluohjausta, erityisesti vanhuspalveluissa ja lasten ja nuorten palveluissa ja selvitetään perhekeskusmallin laajentamista huomioiden sote-uudistuksen tavoitteet.

Toteutuma 31.12.2022: Perhekeskustoiminnalle on luotu kaupungin yhteisiä toimintaperiaatteita, toimintaa on sovittu yhteen aluetyön kanssa ja käsi. Turun perhekeskustoimijoiden käsikirja on valmistunut ja sitä on levitetty viestintäsuunnitelman mukaisesti. Tulevaisuuden sote-keskus –hankkeessa on kehitetty toimintaa hyvinvointialueen tarpeisiin. Pyydä apua –nappi on käytössä ja puhelin- ja chat palvelujen kehittäminen perheneuvolassa ja kouluterveydenhuollossa jatkuu. Koulukoutsitoiminta alakouluissa on käynnistynyt Reppu-tiimi-nimellä.

Tavoite: Korona-aikana muodostuneet hoito- ja palveluvelat sekä oppimisvajeet selvitetään ja niiden korjaamiseksi laaditaan hankkeistus ja toimenpideohjelmat.

Toteutuma 31.12.2022: Yhteistyöverkosto on toiminnassa ja lisäksi kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuuteen on palkattu suunnittelija, jonka tehtävänä on toimia kasvatuksen ja opetuksen edustajana yhteistyö- ja yhdyspintarakentamisessa.

Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuus

Tavoite: Selvitetään varhaiskasvatushenkilöstön mahdollisuudet täydennyskoulutukseen

Arvio: **Tavoite toteutunut**

Tuettiin varhaiskasvatushenkilöstön mahdollisuuksia osallistua täydennyskoulutukseen mm. tekemällä päätös (kh 19.12.2022 § 521) varhaiskasvatuksen tutkintoon johtavien koulutusten ja lähiopetuspäivien palkallisuudesta Turun kaupungissa. Koulutuksiin on

osallistunut 39 varhaiskasvatuksen henkilöstön edustajaa, joista kolme on valmistunut. Paikallisella tasolla yhteistyötä tehtiin Turun yliopiston ja Turun ammattikorkeakoulun kanssa henkilöstön täydennyskoulutusten järjestämiseksi. Varhaiskasvatuksen erilaisia työllistymismahdollisuuksia tehtiin tunnetuksi työllisyysvalmentajien, OMA-valmentajien ja muiden asiakastyötä tekevien kanssa. Henkilöstön saatavuuden lisäämiseksi käynnistettiin kuuden suurimman kaupungin kanssa yhteinen kehittämiskokonaisuus. Lisäksi aloitettiin yksittäisiä lastenhoitajien oppisopimuskoulutuksia (lähihoitajatutkinto).

Tavoite: Laajennetaan peruskoulun erikoisluokkatoimintaa. Lisätään kielipainotteisen varhaiskasvatuksen tarjontaa.

Arvio: Tavoite toteutunut osittain, toteutus jatkuu

Peruskoulun erikoisluokkatoimintaa arvioitiin ja sen laajentamisesta tehtiin selvitys. Valinnaisainepolkujen kehittämisestä painotusopetuksen lisäämiseksi sovitussa koulussa päätettiin 2/2024. Uusi jäsennellympi valinnaisainerakenne lähikoulujen vetovoiman lisäämiseksi otetaan käyttöön 8/2025, jolloin mm. Rieskalähteen koulun liikuntalinja aloittaa toimintansa. Uuden valinnaisainerakenteen mukaiset painotusopetuksen teemat ovat: Taiteet ja luovuus, liikunta ja hyvinvointi, kielet ja vaikuttaminen sekä tieteet ja teknologia. Koulussa tulee syksystä 2025 alkaen olemaan opsin tavoitteiden mukaista tarjontaa jokaisesta em. teemakokonaisuudesta. Kielipainotteisen varhaiskasvatuksen tarvetta kartoitettiin ja kielipainotteisen varhaiskasvatuksen tarjonnan lisääminen eteni kansainvälisen koulun varhaiskasvatusta koskevan suunnitelman osalta. Varhaiskasvatuksessa kehitettiin lisäksi yhteistyössä Turun yliopiston kanssa yhteistyömalli, jossa yliopiston opiskelijat pitävät esiopetusryhmissä espanjan, saksan ja ranskan kielisuihkutusta

Tavoite: Turku on Suomen paras toisen asteen kouluttaja. Jokainen nuori valmistuu vähintään 2. asteen tutkintoon. Selvitetään lukiokoulutuksen laajentamista, jotta entistä useammalla turkulaisnuorella on mahdollisuus lukio-opintoihin Turussa.

Arvio: Tavoite toteutunut osittain, toteutus jatkuu

Kouluissa ja oppilaitoksissa seurattiin huolta aiheuttavien oppilaiden tilannetta sekä toisen asteen läpäisyä säännöllisesti oppivelvollisuuden toteutumisen seurannan ja valvonnan sekä poissaolojen seurannan toimintamallien mukaisesti. Toimenpiteistä huolimatta vähintään toisen asteen tutkinnon suorittaneiden 20–29-vuotiaiden osuus on tasaisesti laskenut viime vuosina niin Turussa (85,5 % vuonna 2023) kuin valtakunnallisestikin (82,3 % vuonna 2023). Kuutoskaupungeista tilanne oli vuonna-23 Turkua parempi vain Oulussa (87,2 %) ja Tampereella (87,0 %). Tilanteen korjaamiseksi tarvitaan toimenpiteitä myös jatkossa. Taito-kampuksen suunnittelu eteni valtuuston kokouksessa 8/2024 tehdyn päätöksen mukaisesti. Rakentaminen käynnistyy vuoden 2025 aikana. Turun lukioiden aloituspaikkoja lisättiin yli sadalla aloituspaikalla. Tämän ansiosta aiempien vuosien korkeat sisäänpääsykeskiarvot laskivat aavistuksen toivotulla tavalla.

Tavoite: Työskennellään tinkimättä turvallisen koulunkäynnin eteen mm. ehkäisten koulukiusaamista ja -väkivaltaa.

Arvio: **Tavoite toteutunut osittain, toteutus jatkuu**

Yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintamalleja sekä malleja ehkäistä kiusaamista, syrjintää, häirintää ja väkivaltaista käytöstä kehitettiin ja otettiin käyttöön kaikilla kouluasteilla ja varhaiskasvatuksessa. Tehtiin koulukohtaiset suunnitelmat turvallisuuden lisäämiseksi sekä palkattiin kaksi turvallisuusvastaavaa. Lisäksi vahvistettiin kasvatus-, opetus- ja ohjaushenkilöstön turvallisuusosaamista sekä koulujen ja oppilaitosten turvallisuuskulttuuria mm. toteuttamalla Mapa-koulutusta sekä käynnistämällä Lasten ja nuorten turvallisuustiimin pilotointi.

Tavoite: Vahvistetaan oppilaiden oppimisen tukea ja oppilashuoltoa. Huolehditaan ns. positiivisen diskriminaation rahoituksesta tavoitellen jatko-opinnot mahdollistavan kielitaidon oppimista kaikille. Vahvistetaan vanhempien ja oppilaiden osallisuutta koulupolkuun

Arvio: **Tavoite osittain toteutunut, toteutus jatkuu**

Laadittiin kasvatuksen ja opetuksen oppilaan tuen sekä toisen asteen oppimisen tuen ja ohjauksen strategiat, joka hyväksyttiin lautakunnan kokouksissa 12/2022 ja 2/2024. Käynnistettiin strategioiden mukaisesti perusopetuksen ja toisen asteen oppimisen tuen käytäntöjen kehittäminen. Laadittiin kasvatuksen ja opetuksen yhteinen opiskeluhuoltosuunnitelma, joka hyväksyttiin lautakunnassa 6/2024, sekä käynnistettiin toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon kehittämiseksi kaikilla kouluasteilla. Oppimisen tukea ja oppilashuoltoa vahvistettiin yhteistyössä hyvinvoinnin palvelukokonaisuuden ja hyvinvointialueen kanssa. Koulusegregaation ehkäisemiseksi ja vaikutusten vähentämiseksi käynnistettiin lukuisia kehittämistoimenpiteitä mm. tehtiin selvitys perusopetuksen positiivisen erityiskohtelun rahoitusmallin uudistamiseksi ja toimeenpantiin uudistus lautakunnan päätöksen 6/2024 mukaisesti. Lisäksi päätettiin seurata positiivisen erityiskohtelun rahoituksella tehtävien toimenpiteiden vaikuttavuutta. Lasten ja nuorten osallisuutta vahvistettiin eri kouluasteilla mm. toteuttamalla Erätauko-keskustelumallin mukaisia keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia. Monikielisten vanhempien tietämystä suomalaisesta varhaiskasvatus- ja koulujärjestelmästä vahvistettiin erityisesti heille suunnatuilla tilaisuuksilla ja viestinnällä.

Tavoite: Koulu- ja päiväkotitilojen tulee olla terveitä ja turvallisia. Päivitetään koulu- ja päiväkotiverkko vastaamaan asuinalueiden tarpeita ja laaditaan korjaus- ja uudisrakentamissuunnitelma väistötilatarpeineen. Vahvistetaan tilojen käyttöä koulun ulkopuolella.

Arvio: **Tavoite toteutunut**

Kaavoitus- ja hankesuunnitteluprosessien limittämistä on tehty ja tehdään mm. seuraavissa kohteissa: Linnakaupungin monitoimitalo, Pansio-Pernon monitoimitalo, Karhunahteen yhtenäiskoulu, Taito-kampus, St. Olofsskolan. Kaavoituksessa

priorisoidaan kaupungin tilahankkeita. Jatkossa kaupungin toimitilojen uudistuotanto tehdään Koy Turun Monitoimitilat taseeseen.

Arvio: Tavoite toteutunut osittain, toteutus jatkuu

Koulu- ja päiväkotiverkkosuunnittelua on tehty dynaamisesti ja tietoperusteisesti. Työ jatkuu. Lukuisia uudisrakennus- ja peruskorjaushankkeita on edistetty kuluneen kauden aikana. Kaupungin tilojen yhteiskäytön ja tilojen avaamisen edistämistä on pohjustettu tilastrategian laadinnalla. Tilaresurssin hallinnan perusteiksi muutettu ohjausasiakirja on valmistunut päätöksentekoon ja toimeenpanon jatkosuunnitteluun siirrytään 2025.

Kulttuurin palvelukokonaisuus

Tavoite: Perustetaan Turkuun Taiteiden talo –konsepti

Arvio: Tavoite toteutunut

Kaupunginvaltuusto päätti syksyllä 2021 hankkia Åbo Akademin säätiöltä omistukseensa Rettigin vanhan tupakkatehtaan ja perustaa strategisen yhtiön Turun Taiteiden talo Oy:n operoimaan Taiteiden talo -konseptia, joka vahvistettiin kaupunginhallituksessa syksyllä 2023. Pormestarikauden aikana kohteessa on toteutettu ensimmäinen laaja peruskorjaus ja saatettu kiinteistö konseptin mukaiseen käyttöön. Taiteiden talossa toimii jo mm. kolme galleriaa, elokuvateatteri, teatteri, minkä lisäksi sieltä löytyvät liki 50 kuvataiteilijan työhuoneet ja lukuisia luovantalouden yrityksiä sekä kahvila.

Tavoite: Kulttuuri on osa hyvää elämänlaatua ja jatkuvaa oppimista, ja kulttuurilla on erityinen merkitys hyvinvoinnin edistämisessä ja yksinäisyyden torjumisessa.

Arvio: Tavoite toteutunut

Kulttuurin palvelukokonaisuus huomioi eri kohderyhmien kulttuuritarpeet monipuolisilla palveluilla ja osallistumismahdollisuuksilla. Tavoitteena on edistää yksilöiden ja yhteisöjen yhteiskuntaan kiinnittymistä, ehkäistä segregatiota ja syrjäytymistä sekä lisätä kaupunkilaisten hyvinvointia.

Mm. suurtaideteos Aikamatka 20360 rakennettiin vuoden 2024 aikana noin 300 vapaaehtoisen tekijän voimin yhteisötaiteilijoiden johdolla. Tilataideteos täyttää Runosmäen entisen kirjaston ja nuorisotalin tyhjilleen jääneen tilan. Kirjastopalvelut oli mukana laatimassa Turun lukutaitostrategiaa yhdessä kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuuden kanssa. Ohjelmakauden aikana toteutettiin myös useita lukutaidon edistämiseen liittyviä projekteja, joissa kehitettiin palveluja mm. toisen asteen opiskelijoille ja monikielisille asukkaille. Turun filharmoninen orkesteri toteutti konsertteja yhteistyössä Varhan ja kolmannen sektorin kanssa eri puolilla Turku.

Kulttuurin kärkihankkeen johdolla yhteistyössä kulttuurin palvelualueiden kanssa luotiin useita uusia toimintamalleja, jotka ovat jääneet osaksi perustoimintaa: mm. Kulttuurin kutsuvieras, Kulttuurin välitilat ja Pop Up Turku -ohjelmahaku.

Tavoite: Turkulaiset taiteilijat ovat kulttuurikaupungin vahvuus ja luovien alojen merkitys kasvaa myös taloudellisessa mielessä koko ajan.

Arvio: Tavoite toteutunut osittain, toteutus jatkuu

Kulttuurilupauksen kärkiteemoja ja tavoitteita konkretisoitu pysyviksi toimenpiteiksi. Taide- ja kulttuuritoimijoiden työ- ja toimintaedellytyksiä ja liiketoimintaosaamista vahvistettu. Taiteen ja kulttuurin tekemiselle ja kohtaamiselle on varmistettu tiloja ja tekemisen paikkoja julkisissa sisä- ja ulkotiloissa. Uudet toimintamallit Kulttuurin Välitila, pop-up-taiteen ohjelmahaku ja käynnistyvä Kulttuuripankki ovat onnistuneesti vakiintuneet osaksi kaupungin perustoimintaa. Verkostoyhteistyötä on vahvistettu eri toimijoiden välillä, ja yritysmaailman sekä luovien alojen vuoropuhelua ja kohtaamisia on edistetty monin tavoin. Työllistymisen ja elinvoiman näkökulmasta eri alojen yhteistyötä ja luovien alojen ekosysteemiä on tärkeää tukea myös jatkossa, huomioiden myös kulttuurimatkailu ja kansainvälisyys.

Kestävää kehitystä ja kiertotaloutta edistetty kulttuurin ja luovien alojen avulla. Teeman kehityksen tulee jatkua kaupungin ja toimijoiden poikkihallinnollisessa yhteistyössä. Kulttuurilla keinoja kiertotalouden mukaisten toimintatapojen näkyväksi tekemiseksi. Kulttuuri tukee Turun tarinaa ja tavoitetta erottautua. Kulttuuri on olennainen osa Turun kaupungin 800-vuotisjuhlaa.

Kulttuurin kärkihankkeen loppuraportissa jätetään tehdyn työn pohjalta suosituksia ja ehdotuksia toimenpiteistä kulttuurin kehittämisen jatkoksi.

Tavoite: Taide, kulttuuri ja luovat alat vahvistavat hyvinvointia sekä alueen elinvoimaa

Arvio: Tavoite toteutunut

Vapaa-ajan palvelukokonaisuuden uudelleen organisoiduttua kesällä 2023 kulttuurin palvelukokonaisuus aloitti toimintansa kulttuurijohtajan johdolla. Kulttuurin edistämisen vastuualue aloitti toimintansa 1.1.2024. Lastenkulttuurikeskus muutti nimensä Färiksi ja siirtyi nuorisopalveluista osaksi kulttuurin edistämisen vastuualueetta 1.1.2025. Myös museopalvelut uudisti organisaatiotaan. Tammikuussa 2025 aloitti toimintansa kaksi uutta palvelualueetta: Turun kaupungin museo ja Turun kaupungin taidemuseo WAM.

Ohjelmakauden aikana käynnistettiin useiden merkittävien kulttuuri-investointien valmistelut. Musiikkitalo Fuugan rakennustyöt ovat käynnissä ja Turun filharmonisen orkesteri valmistelee siirtymistä Fuugaan vuonna 2026. Historian ja tulevaisuuden museon arkkitehtuurikilpailun voittaja on julkistettu ja konseptointityö käynnissä. Tulevan museoalueen kaavaehdotus on valmisteluvaiheessa. Turun biologinen museo avattiin peruskorjauksen jälkeen keväällä 2024. Taidemuseo WAM suljettiin peruskorjauksen vuoksi toukokuussa 2024. Näyttely- ja yleisötyö siirtyi peruskorjauksen ajaksi Taiteen talon Kilta Galleriaan.

Tavoite: Tavoitteena on, että jokaisella turkulaisella on mahdollisuus osallistua ja tehdä sekä kokea kulttuuria iästä tai elämäntilanteesta riippumatta

Arvio: Tavoite toteutunut

Kulttuurin palvelukokonaisuuden palvelualueet toteuttavat palveluita laajasti eri kohderyhmille. Mm. kirjaston asiakaspalveluun luotiin jatkuvan kehittämisen toimintamalli, jossa viimeisimpänä kehittämiskohteena olivat käyttäjäkoulutukset. Monikielisten asukkaiden kirjastopalvelujen koordinaatioon rekrytoitiin työntekijä ja toiminta organisoitiin uudelleen. Osana kulttuurin kärkihanketta toteutettiin Kaikkien museo -projekti, jossa selvitettiin, miten palvelujen pariin saavutettaisiin myös asiakkaat, jotka eivät käy museoissa. Tuloksena luotiin maksuttomat perjantai-iltapäivät kerran kuussa sekä kehitettiin viestinnällisiä toimenpiteitä. Turun filharmoninen orkesteri tavoitti uusia yleisöjä laajentamalla ja räätälöimällä toimintaa monipuolisesti eri kuulijaryhmille eri alueilla.

Perusopetuksen vuonna 2016 aloitettu Elämyspolku ja ulkoisen rahoituksen tuella vuonna 2023 käyttöön otettu esiopetuksen Pikkuväen taidepolku ovat vakiintuneet osaksi kasvatuksen ja opetuksen opetussuunnitelmia. Elämyspolku ja Pikkuväen taidepolku toimivat ammattilaisten työkaluna kulttuuri- sekä taidetoiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa. Sen avulla taide- ja kulttuurikokemukset ovat paremmin kaikkien esi- ja perusopetusikäisten turkulaisten saavutettavissa ja tukevat yhdenvertaisuuden periaatteita. Elämyspolun kaltaisia palveluita kehitettiin myös toiselle asteelle.

17–64-vuotiaille suunnattu Kimmoke-ranneke ja sen palvelut sekä Suomi tutuksi -ryhmille suunnatut kulttuuritapahtumat ovat kulttuurin edistämisen saavutettavia palveluita, joiden avulla kulttuuripalvelut tuodaan myös niiden saataville, joita palvelumme eivät muutoin vielä tavoita. Kimmoke-ranneke ja Suomi tutuksi -ryhmien kulttuuritapahtumat

Liikunnan palvelukokonaisuus

Tavoite: Liikunnan tulee olla osa lasten päivää myös kouluissa. Koulujen opetustilojen, pihojen ja koulumatkojen tulee innostaa luontaiseen liikkumiseen

Arvio: Tavoite toteutunut

Koulujen piha-alueiden poikkihallinnolliseen kehittämiseen perustettiin "pihalla" -työryhmä, joka jatkaa suunnittelua mm. Linnakaupungin ja Karhunaukion monitoimitilojen piha-alueiden aktivoimiseksi. Scale-up-hankkeella on mahdollistettu lasten pyöräilytaitojen kehittämistä sekä koulujen ja päiväkotien pyöränvarausjärjestelmän käyttöönottoa. Toimintapiteitä toteutettiin yhteisvaikuttavasti yhteistyössä kasvatuksen ja opetuksen ja kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuksien sekä liikkumispalveluiden kanssa.

Tavoite: Kouluihin toteutetaan luontaiseen liikkumiseen innostavia kokeiluja, joiden suunnittelussa kuunnellaan lapsia ja nuoria.

Arvio: Tavoite toteutunut osittain, toteutus jatkuu

Kaikki peruskoulut tekevät vuosittain Liikkuva koulu -nykytilan analyysit, joihin perustuen luomme Turun yhteiset tavoitteet ja koulukohtaiset toimintasuunnitelmat liikunnallisen toimintakulttuurin edistämiseksi. Ulkoisen rahoituksen tuella edistimme mm. Liikkuva koulu -toimenpiteitä ja Move!-prosessia (Pulssihetkiä perusopetukseen -projekti), koulujen kerho-, kouluPT- ja etsivä harrastustoimintaa (Harrastamisen Turun malli -projekti) sekä loimme vision ohjatun liikunnan harrastuspolusta tukemaan Boostii-edun käyttöä (suurten kaupunkien Harrastamisen Suomen mallin kehittämishanke). Liikunnan sekä kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuudet toteuttivat liikuntavälineiden hankintasuunnitelmaa koulujen tarpeisiin vastaten. Lapset ja nuoret pääsivät osallistumaan laajasti eri toimenpiteiden toteutukseen. Toimintapiteitä toteutettiin yhteisvaikuttavasti yhteistyössä kasvatuksen ja opetuksen, kulttuurin ja liikunnan palvelukokonaisuuksien sekä nuorisopalveluiden kanssa.

Tavoite: Leikkipaikkojen yhteyteen suunnitellaan aikuisten lähiliikuntaa tukevia toimintoja. Liikuntapaikkarakentamisessa huomioidaan ikäihmisten liikkumisen tarpeet

Arvio: Tavoite toteutunut

Toteutus on käynnissä ja osana toimintamallia. Leikkipaikkoja suunnitellaan niin, että ikäihmisetkin voivat käyttää niitä. Liikuntapaikoilla leikin lisääminen on toteutunut. Pihalla -työryhmän kokonaiskonsepti valmistuu v. 2026. Suunnittelussa ja toteutuksessa ikäihmiset huomioiva toimintapa vakiinnutetaan toimintatapana osaksi leikkipaikkojen suunnittelua.

Tavoite: Valtuuston hyväksyttäväksi tuodaan liikuntaverkkoselvitys.

Arvio: Tavoite toteutunut

Kaupunginvaltuusto päätti liikuntapaikkaverkon "Turku liikuttaa kaikkia" -kehittämislinjaukset 11.4.2022 § 67. Liikunnan avustusjärjestelmän ja tilahinnoittelun uudistus eteni päätösten mukaan (kh 30.5.2022 § 246 ja kv 12.12.2022 § 249) niin, että kokonaisuudistus otettiin käyttöön 1.1.2025. Uudistuksen kärkinä ovat 7-19-vuotiaiden liikuntaharrastamisen tuki eli Boostii-etu ja sen lisätukimalli vähävaraisille, kaupungin tasavertainen tuki liikuntatilojen käyttöön sekä seuratoiminnan valmennus- ja ohjausosaamisen kehittämisen malli

Lapset ja nuoret palvelukokonaisuus/Nuorisopalvelut

Tavoite: Edistetään nuorisotyön ja kolmannen sektorin yhteistoimintaa ja vuoropuhelua, jotta kolmas sektori olisi aktiivisesti edistämässä nuorten oloja koronasta toipumisessa

Arvio: Tavoite toteutunut

Tavoitteen mukaisia toimenpiteitä toteutettu raportointikaudella. Konkreettisia sisältöjä: Nuorisopalvelut osana kaupunkitasoista järjestötyön kehittämistä on mukana järjestöfoorumissa sekä eri nuorten verkostoissa, jonka lisäksi yhteydenpitoa parannettu erityisesti nuorisojärjestöihin. Nuorten juhlapäivien jalkautumisia jatketaan nuorisopalveluiden, järjestöjen sekä muiden viranomaisten kanssa. (Vappu, koulun

päätös ja aloitus) Vimman uutta toimintakonseptia seurataan käynnistymisvaiheen ja jälkeen huomiota kiinnitetään mm. viestintään järjestöille tilojen hyödyntämismahdollisuuksista. Kumppanuuksina toteutettu mm. Poikien taloa Vimmassa, Skeittihallin Cuben toimintaa, Maarian kylätalotoimintaa, Riimissä yhteistyö seurakunnan nuorisotyön kanssa. (Käynnistyneet nuorisojärjestöfoorumit sekä uudistunut nuorison järjestökirjettä jatketaan. Avustusten osalta järjestöjä ja tarpeita kuullaan. Yhteistyötä järjestöjen kanssa jatketaan, mm. Poikien talon käynnistynyt toiminta Vimmassa. Yökahvilalle suunnitellaan jatkoa.

3. Kestävän kasvun Turku

Turku kasvaa kestävästi tiivistämällä kaupunkia hyvien joukkoliikenne yhteyksien varrelle, huomioiden lähiluonnon ja viheralueiden merkityksen. Kaupunki rakentuu turvallisesti ja inhimillisesti kestäväällä tavalla, ja Merellisen Turun kehittämisessä huomioidaan erityisesti Länsi-Turun alue. Kaavoitus- ja rakennuslupaprosessien kesto ei veny yli luvatus, ja kumppanuuskaavoitus on ensisijainen vaihtoehto pienehköissä, yksityisissä aloitteissa.

Tavoite: Kaupunkia tiivistetään täydennysrakentamalla hyvien joukkoliikennedyhteyksien varrelle, huomioidaan lähiluonnon ja viheralueiden merkitys ja tarkastellaan palveluverkkoa uudet asuinalueet huomioiden. Lisätään erityisesti houkuttelevilla alueilla olevien pientalo- ja kerrostalotonttien tarjontaa ja laaditaan koko kaupungin kattava täydennysrakennusselvitys.

Arvio: **Tavoite toteutunut**

Kerrosalan lisäystavoitteet ovat toteutuneet pääosin tavoitetta paremmin. Vuosien 2022–24 aikana hyväksytyissä kaavoissa on ollut kerrosalan lisäystä asuinkerrostaloille keskimäärin 193 035 k-m²/v. (tavoite 135 000 k-m²/v.), pientaloille keskimäärin 24 849 k-m²/v. (tavoite 40 000 k-m²/v.) ja muille rakennuksille keskimäärin 67 645 k-m²/v. (tavoite 64 000 k-m²/v.). Kumppanuuskaavoituksen periaatteet on sovittu.

Raitiotiehanke on huomioitu maankäytön kehityshankkeiden priorisoinneissa. Pientalotontteja mahdollistavia kaavoja on priorisoitu kaavoitusohjelmassa.

Täydennysrakentamisselvitys on hyväksytty vuonna 2023 ja pientalotonttien tarjontaa on kasvatettu sekä täydennysrakentamisselvityksen mukaisten hankkeiden että erillisten aluehankkeiden osalta.

Tavoite: Huomioimme kaupungin rakentamisessa turvallisuuden tärkeänä osana sekä inhimillistä kestävyyttä että viihtyvyyttä.

Arvio: **Tavoite toteutunut**

Liikenneturvallisuusohjelma on hyväksytty vuonna 2023. Suunnitelman jalkautustyö on tehty vuoden 2024 aikana; joryt ja henkilöstö. Liikenteenturvallisuusryhmän ja SUMP:n työryhmät ovat yhdistetty liikkumisen työryhmäksi. Liikkumisen työryhmä on kokoontunut ensimmäisen kerran tammikuussa 2025.

Arvio: Tavoite toteutunut

Olemme toteuttaneet energiatehokkaita ja turvallisesti käytettäviä toimitiloja ja yleisiä alueita esimerkiksi valaistuksen, esteettömyyden ja osallistamisen keinoin. Toteutimme investointisuunnitelman mukaisesti liikenneturvallisuuttaparantavia toimenpiteitä, valaistusta ja päälystyskohteita. Lisäksi laajensimme pyöräilyn laatukäytävää ja paransimme liikenneturvallisuutta myös kunnossapidon keinoin. Uudet käytössä olevat toimitilojen korkeat RT-luokitukset edellyttävät energiatehokkaita ratkaisuja. Ulkovalaisimia vaihdetaan edelleen LED-valonlähteisiin. Lauhdelämmön hyödyntäminen on toteutumassa Kupittaaalla useassa kohteessa, jolla tulee olemaan merkittävää energian säästöä. Uusi Parkin kenttä tarkastellaan energiatehokkuusperiaatteella. Kaupungin toimitilojen aurinkoenergiaratkaisut ovat laajasti käytössä ja tulevien saneerausten ja myös uusien toimitilojen kohdalla ja niitä tullaan ottamaan käyttöön.

Arvio: Tavoite toteutunut

Skuuttien pysäköintiä ja turvallista liikkumista on pyritty parantamaan yhteistyössä operaattoreiden kanssa. Turku on aktiivinen jäsen valtakunnallisessa yhteistyössä ja mikroliikkumisen lakimuutostarpeiden perustelemissa. Mahdollinen lakimuutos voi antaa kaupungille mahdollisuudet skuuttien määrän ja toiminnan ohjaamiseen, ja tällä tavalla pystytään parantamaan kuntalaisten turvallisuutta ja viihtyvyyttä. Skuuttilainsäädäntö tulee esityksenä eduskunnalle v. 2025, joka tuonee toimivaltaa kunnille toimilupajärjestelmän muodossa.

Tavoite: Laaditaan visio Merellisen Turun kehittämisestä huomioiden erityisesti Länsi-Turun alue. Huomioidaan yleiskaavoituksessa läntisten alueiden uudet asumisviihtyvyyttä parantavat ja asumista lisäävät tavoitteet sekä merellisyys.

Arvio: Tavoite toteutunut

Merellisen Länsi-Turun visio on hyväksytty kesäkuussa 2024. Yleiskaavan päivitystyö käynnistyy keväällä 2025. Resurssit toteutuksen ja ohjelmoinnin käynnistämiseen puuttuneet.

Tavoite: Annetaan palvelulupaus kumppanuushankkeille, kaavoitusaloitteiden käsittelylle sekä luvituksen käsittelylle. Kumppanuuskaavoituksen tulee olla pienehköissä, yksityisissä aloitteissa ensisijainen vaihtoehto. Huolehditaan, että kaavoituksen ja luvituksen resurssit ovat riittävät.

Arvio: Tavoite toteutunut osittain, toteutus jatkuu

Kaavoituksen palvelulupaukset on hyväksytty 2023. Toteutus käynnissä.

Arvio: Tavoite toteutunut osittain, toteutus jatkuu

Kaavoituksen sujuvoittamistoimenpiteitä edistetty aktiivisesti ja sovitut rekrytoinnit on saatu tehtyä. Esiselvitykset laadittu tavoitteen mukaisesti ja vähäiset asemakaavat käynnistetty 2,8 kk:n kuluessa esiselvityspäätöksestä. Isompien kaavojen läpimenoaikoja on edistetty aktiivisesti tavoitteen mukaisiksi ja tavoiteajat on saavutettu

keskikokoisten ja pienien kaavojen osalta. Kasvaneiden resurssien myötä kaavan käynnistymisen kuluvaa odotusaikaa on pystytty lyhentämään kohti tavoitetta. Kaavahankkeista on valmisteltu kumppanuus/konsulttityönä noin neljännes.

Tavoite toteutunut osittain, toteutus jatkuu

Pormestariohjelmakauden aikana rakennusvalvonnan henkilöresursseihin on panostettu voimakkaasti. Rakennusvalvonnan lupakäsittelyn kesto on lyhentynyt merkittävästi mutta on edelleen tavoitetta pidempi. Resurssien lisäksi rakennusvalvonnassa on pormestarikauden aikana kehitetty perusprosesseja sujuvampaan muotoon. Asiakkaiden tyytyväisyyttä mitataan jatkuvasti käyttöön otetulla, lupakohtaisella asiakastyytyväisyyskyselyllä. Tämä lisäksi pormestarikauden aikana on toteutettu kaksi kertaa laajempi asiakastyytyväisyyskysely, jonka pohjalta on toteutettu toimintaa parantavia toimenpiteitä. Uusi rakentamislaki tulee muuttamaan käsittelyaikojen mittaamista merkittävästi vuoden 2026 alusta lukien.

Tavoite: Varmistetaan, että Turussa toteutuu alueittain asumisen monipuolisuus. Puretaan aktiivisesti segregatiota asunto- ja maapolitiikalla.

Arvio: Tavoite toteutunut osittain, toteutus jatkuu

Perheasuntomääräys on asetettu uusissa kaavoissa ja rakennusjärjestyksessä. ARA-tuotantoa edellytetään tontinluovutuksissa sekä maankäyttösopimuksissa, niillä alueilla, joilla tuettua vuokra-asumista ei ole yli 15 %:ia. Konserniyhtiöille on kaavoitettu/luovutettu rakennusoikeutta yhteensä 55.262 k-m².

Arvio: Tavoite toteutunut osittain, toteutus jatkuu

Valmistellaan päätöksentekoon kokonaisvaltainen Turun Asuntopolittikan asiakirja.

Tavoite: Huolehditaan, että kaupungissa liikkuminen on sujuvaa ja että keskusta säilyy saavutettavana kaikilla liikennemuodoilla.

Arvio: Tavoite toteutunut osittain, toteutus jatkuu

Keskustan liikennesuunnitelman valmistuminen on siirtynyt syksylle 2025. Raitiotien yleissuunnitelma on hyväksytty vuonna 2023 ja toteutussuunnittelu on käynnistynyt.

Runkolinjasto käynnistyy 1.7.2025. Fölin CRM on jatkuvassa käytössä. Palvelukartan kehitys jatkuu. Föli-kortin lainausmahdollisuus kirjastoista on vakiopalveluna useassa kirjaston palvelupisteessä. Scale-Upin myötä on tehty liityntäpysäköinti- ja tapahtumapysäköintikokeiluja. Fölläreiden asemia on lisätty edelleen. Toimitaan aktiivisesti skuuttiyhteistyössä ja hyödynnetään mahdollisen uuden lainsäädännön antamia mahdollisuuksia skuuttiliikenteen turvallisuuden parantamiseksi.

Tavoite: Toteutamme muutosta kulkutapajakaumaan toteuttamalla pyöräteitä, lisäämällä kävelyn houkuttelevuutta ja aloittamalla runkobussijärjestelmän toteutuksen.

Arvio: Tavoite toteutunut osittain, toteutus jatkuu

Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantamiseen kohdistuvia investointeja on edistetty investointiohjelman ja suunnittelutilanteen mahdollistamalla tavalla. Myös Traficomien tukea näihin hankkeisiin on haettu ja saatu. Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantamiseen kohdistuvat investoinnit on eritelty erilliseen seurantaan. Kunnossapidossa on käytössä korkean kunnossapidon laatutason pyöräreitettä yhteensä noin 70 km. Kävelyn ja pyöräilyn kehittämisohjelmahankkeista on toteutettu mm. Raunistulan pyörätiesilta, Inspektorinkatu, Hämeentulli ja Itäinen rantakatu sekä Auvaismäentien jalankulun ja pyöräilyn väylä. Runkobussin käyttöönottoa varten tarvittavat liikenne- ja kulkuväylien toteutukset toteutuvat 1.7.2025 mennessä, jolloin liikenne alkaa. Runkolinjaston edellyttämät pysäkkijärjestelyt ovat suurelta osin suunnittelu- ja rakentaminen on käynnissä.

4. Korkeakouluyhteistyö, yritykset ja työllisyys

Turun kehityksen tukemiseksi yliopistot, korkeakoulut ja yritykset tekevät yhteistyötä. Kaupunki asettaa elinkeinopolitiikan tavoitteita yhteistyössä eri toimijoiden kanssa ja arvioi päätösten vaikutuksia yrityksiin. Tavoitteena on selkeyttää organisaation vastuita, parantaa pienten ja keskikokoisten yritysten mahdollisuuksia kilpailutuksissa sekä tukea työllisyyttä. Turku valmistautuu työllisyyspalveluiden siirtoon vuonna 2024 ja edistää osaavaa maahanmuuttoa alueen tarpeiden mukaan.

Tavoite: Hankintaperiaatteiden päivittämisen yhteydessä varmistetaan, että pk-yrityksillä on mahdollisuus osallistua kilpailutuksiin.

Arvio: **Tavoite toteutunut**

Hankintaperiaatteiden päivittämisen yhteydessä hankintastrategiaan on kirjattu muun muassa tavoite terveestä kilpailusta ja strategiassa kuvattiin toimenpiteitä kilpailun aikaansaamiseksi sekä eri kokoisten yritysten huomioon ottamisesta kilpailutuksissa. Syksyllä 2023 käynnistyi Vastuullinen hankkija -koulutus, jonka avulla varmistetaan, että Turun kaupunki ottaa huomioon hankintastrategiaan kirjatut tavoitteet ja toimenpiteet mm. terveen kilpailun edistämiseksi. Koulutukseen osallistuneiden määrää seurataan.

Tavoite: Resursoidaan työllisyyskokeilu ja asetetaan vaikeimmin työllistyville selkeä työllistymistavoite.

Arvio: **Tavoite toteutunut osittain, ei jatku tai ei toteutunut**

Työllisyyden kuntakokeilu on päätynyt 31.12.2024. Kuntakokeilun yhteydessä toteutetut työllisyyden palvelut ja rekrytointipalkkiokokeilu eivät saavuttaneet niille asetettuja tavoitteita.

Tavoite: Valmistellaan uusi työllisyyden hanke varmistamaan, että Turku hyödyntää työllisyyden kokeilua tuloksekkaasti ja valmistautuu työllisyyspalveluiden järjestämisvastuun siirtoon vuonna 2024.

Arvio: **Tavoite toteutunut**

Työllisyyspalvelujen järjestämisvastuu on siirtynyt sujuvasti 1.1.2025 Turun kaupungille ja Turun työllisyysalueen toiminta käynnistyi.

Tavoite: Tehdään päätöksenteon yhteydessä yritysvaikutusten arviointi, kun asia koskettaa elinkeinoelämää. Kaikessa valmistelussa ja päätöksenteossa huomioidaan asiakaslähtöisyys. Selkeytetään kaupunkiorganisaation vastuut ns. yhden luukun periaatteen mukaisesti.

Arvio: **Tavoite osittain toteutunut, toteutus jatkuu**

CRM:n käyttö laajenee ja digitaalisten kaksosten pilotointia yrityksille valmistellaan. Ensimmäisen luukun periaatteen laajennus toteutetaan koulutuspalveluihin ja maankäyttöön sekä lupapalveluihin. Asiakaspalautetta mitataan ja seurataan kuukausittain. TE-palvelumallissa integroidaan yritys- ja työllisyyspalvelut yhteen.

Tavoite: Turulle yhteistyö on tärkeää ja asetamme alueen yhteiset isot elinkeinopolitiikan tavoitteet yhdessä eri toimijoiden kanssa.

Arvio: **Tavoite osittain toteutunut, ei jatku tai tavoite ei toteutunut**

Lahjoitusprofessuurien jatkon varmistamista ei ole saatettu loppuun. Kestävän kehityksen meriklusteria ei ole käynnistetty eikä suunniteltu. Elinkeinopolitiikan painopisteet on tarkistettu vastaamaan tulevaisuuden tarpeita yhdessä korkeakoulujen, elinkeinoelämän ja Business Turun kanssa.

Tavoite: Vaikutamme aktiivisesti osaavan työ- ja koulutusperäisen maahanmuuton edistämiseen alueen yritysten osaamistarpeisiin vastaamisen varmistamiseksi.

Arvio: **Tavoite toteutunut osittain, toteutus jatkuu**

Työ- ja koulutusperusteisen maahanmuuton kokonaisuus on siirtynyt työllisyysalueelle 2025. Toimintamalli on kehitetty osana Osaamisen kärkihanketta ja maahanmuuton palvelujen kokonaisuutta.

5. Hiilineutraali ja resurssiviisas Turku

Hiilineutraali ja resurssiviisas Turku teemassa Turku sitoutui hiilineutraalisuustavoitteeseen vuoteen 2029 mennessä sekä asetti seuraavat tavoitteet: päivittää hiilineutraaliuden toimenpideohjelma ja keskittyä erityisesti liikenteen päästövähennyksiin, edistää siirtymää kohti kiertotaloutta ja laatia sitä tukeva toimenpideohjelma sekä vahvistaa luonnon monimuotoisuutta LUMO-ohjelman avulla. Uuden luonnonsuojelualueen perustaminen Mälikkälän-Kuninkojan alueelle on toteutunut, ja

päästöbudjetoinnin selvittäminen ja sen ottaminen osaksi talousarvioprosessia on aloitettu. Ilmastotavoitteet huomioidaan erityisesti maankäyttöä, energiaa, rakentamista ja liikkumista koskevassa päätöksenteossa. Vaikka monet tavoitteet ovat toteutuneet osittain, jatketaan niiden toteutusta määrätietoisesti.

Tavoite: Huomioidaan kaupungin ilmastotavoitteet erityisesti maankäyttöä, energiaa, rakentamista ja liikkumista koskevassa päätöksenteossa.

Arvio: Tavoite toteutunut osittain, toteutus jatkuu

Rakentamista on ohjattu kestäväälle kaupunkirakenteen vyöhykkeelle. Asemakaavoitetusta rakennusoikeudesta on tälle vyöhykkeelle sijoittunut keskimäärin yli 90 %:ia. Kaavahankkeissa on käytössä ilmastovaikutusten arviointi. Keskustan pyöräliikenteen tavoiteverkko 2035 ja kävelyn ja oleilun kehittämisohjelma 2029 on hyväksytty kaupunginhallituksessa vuonna 2023. Lisäksi vuoden 2024 aikana on laadittu kestävän kaupunkiliikkumisen suunnitelma (SUMP). Kulkumuotojakaumaa on parannettu sekä kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita kehittämällä että joukkoliikenteen edellytyksiä parantamalla. Runkoliikenteen aloitukseen vuonna 2025 on varauduttu tarvittavin suunnitelmin.

Tavoite on toteutunut hyvin. Ilmastosuunnitelmaa (päivitetty kv 16.5.2022 § 103) on toteutettu onnistuneesti koko kaupunkikonsernissa sekä vahvistuneessa yhteistyössä sidosryhmien ja kumppanien kanssa. Asetetut tavoitteet on huomioitu aiempaa paremmin ja huomioidaan edelleen tehostetusti valmisteltavissa maankäytön, energian, rakentamisen ja liikkumisen suunnitelmissa ja toimenpiteissä. Investointien ilmastovaikutuksia on vahvistettu ilmastobudjetoinnilla, jossa sovelletaan kattavasti EU:n Vihreän rahoituksen taksonomiaa (ml. ilmastomuutoksen hillinnän ja sopeutumisen kriteerejä). Kestävän kaupunkiliikkumisen suunnitelma hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa ja rakentamisen hiilivaikutuksen ohjausmekanismia toteuttava rakentamisen hiiliraja-arvo hyväksyttiin valtuustossa (vuoden 2025 puolella) osana rakennusjärjestystä.

Tavoite: Edistetään siirtymää kohti kiertotaloutta ja laaditaan toimenpideohjelma sen tueksi.

Arvio: Tavoite toteutunut osittain, toteutus jatkuu

Tavoite on toteutunut hyvin ja kehitystyö jatkuu. Kiertotalouden tiekarttaa (kh 22.11.2021 § 518) on toteutettu koko konsernissa ja resurssiviisautta edistetty laajassa yhteistyössä alueellisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti. Tällä hetkellä arvioidaan tiekartan toteutumista ja jatkossa päivitetään arvioinnin pohjalta sen tavoitteita, lähestymistapaa ja sisältöä niin, että mahdollinen päivitetty tiekartta voidaan tuoda päätöksentekoon vuoden 2026 aikana. Turun yhteistyössä ICLEI:n, Sitran, Turun Yliopiston ja Valonian sekä muiden alueellisten kumppanien kanssa kehittämällä kiertotalouden lähestymistavalla, tiekartalla ja sen mukaisilla kiertotalousratkaisuilla tavoitellaan resurssiviisautta sekä vaikuttavuutta ilmastomuutoksen hillintään, luonnon monimuotoisuuteen sekä alueen vetovoimaan ja kilpailukykyyn. Turun roolia kiertotalouden kansainvälisessä yhteistyössä on onnistuneesti vahvistettu erityisesti

osallistumalla vahvasti ICLEI-verkoston työhön ja ohjaukseen (ml pormestarin toiminta järjestön johdossa ja vetovastuu kiertotalous-portfoliosta).

Kiertotalouden tiekarttaa (kh 22.11.2021 § 518) toteutetaan koko konsernissa ja resurssiviisautta edistetään laajassa yhteistyössä alueellisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti. Samanaikaisesti arvioidaan tiekartan toteutumista ja päivitetään tarvittaessa sen tavoitteita, lähestymistapaa ja sisältöä niin, että mahdollinen päivitetty tiekartta voidaan tuoda päätöksentekoon viimeistään vuoden 2026 aikana. Kiertotalousratkaisulla tavoitellaan vaikuttavuutta ilmastonmuutoksen hillintään, luonnon monimuotoisuuteen sekä alueen vetovoimaan ja kilpailukykyyn. Turun roolia kiertotalouden kansainvälisessä yhteistyössä vahvistetaan erityisesti osallistumalla vahvasti ICLEI-verkoston työhön ja ohjaukseen.

Tavoite: Selvitetään päästöbudjetointia tavoitellen sen ottamista osaksi talousarvioprosessia.

Arvio: Tavoite toteutunut osittain, toteutus jatkuu

Tavoite on toteutunut hyvin. Ilmastoperusteet on kehitystyön tuloksena aiempaa vahvemmin ja selkeämmin tuotu valmisteltaviin maankäytön, energian, rakentamisen ja liikkumisen suunnitelmiin, investointeihin ja esityksiin/päätöksiin hyödyntäen ilmastobudjetointia ja soveltamalla EU:n Vihreän rahoituksen taksonomiaa. Ilmastobudjetoinnista on kehitetty toimiva malli, jonka toimeenpano ja kehittäminen jatkuvat. Ylläpidon ja kehittämisen edellytyksiä on turvattu osana perustoimintaa sekä hankitulla ulkoisella rahoituksella / kehityshankkeilla ja vihreän siirtymän investointeja vauhditetaan entistä laajemmassa yhteistyössä kumppanien kanssa. Turun Ilmastosuunnitelma 2029 edellyttäisi kaupungin metsäomistuksien kasvattamista metsityksen lisäksi maahankinnoin, mihin liittyen selvitetään vuoden 2025 aikana tehokas mekanismi hiilinielujen kasvattamiseksi maahankintojen avulla ja päätetään sen käyttöönottamisesta kaupungin hiilineutraaliustavoitteiden saavuttamiseksi.

Ilmastoperusteet tuodaan edelleen tehostetusti valmisteltaviin maankäytön, energian, rakentamisen ja liikkumisen suunnitelmiin, investointeihin ja esityksiin/päätöksiin hyödyntäen ilmastobudjetointia ja soveltamalla EU:n Vihreän rahoituksen taksonomiaa. Ilmastobudjetoinnin ylläpidon ja kehittämisen edellytykset turvataan ja vihreän siirtymän investointeja vauhditetaan aktiivisesti yhteistyössä kumppanien kanssa. Turun Ilmastosuunnitelma 2029 edellyttää kaupungin metsäomistuksien kasvattamista metsityksen lisäksi maahankinnoin. Selvitetään vuoden 2025 aikana tehokas mekanismi hiilinielujen kasvattamiseksi maahankintojen avulla ja päätetään sen käyttöönottamisesta kaupungin hiilineutraaliustavoitteiden saavuttamiseksi.

Tavoite: Toteutetaan tehtyjä päätöksiä koskien Turun hiilineutraalisuus 2029 –ohjelmaa. Päivitetään toimenpideohjelma huomioiden, että suhteellisesti suurin päästövähennystavoite kohdistuu tulevalla kaudella liikenteeseen.

Arvio: Tavoite toteutunut osittain, toteutus jatkuu

Tavoite on toteutunut hyvin. Ilmastosuunnitelma arvioitiin ja päivitettiin onnistuneesti (kv 16.5.2022 § 103) ja sen toimeenpanoa on jatkettu vahvasti koko konsernissa sekä

yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa. Euroopan Komissio hyväksyi Turun ilmastokaupunkisopimuksen alkuvuodesta 2024. Sopimuksessa ovat toimillaan ja/tai sitoumuksillaan mukana myös Euroopan Komissio, Suomen valtio, sekä alueelliset kumppanit (6.2.2025 alkaen 46). Keskusteluita yhteisistä hankkeista sekä rahoitusmahdollisuuksista on vauhditettu ja useille missiohankkeille mm. yhdessä Nantesin kaupungin kanssa on saatu rahoitus. Ilmastosuunnitelman tilanteesta raportoitin kaupunginvaltuustolle viimeksi 13.5.2024 (Ilmastoraportti 2023). Turku on jo saavuttanut (vuoteen 2023 mennessä) noin 65 prosentin päästövähennyksen vuoden 1990 tasosta sekä asukaskohtaisesti laskettuna Suomen kaupungeista alhaisimman päästötason.

Ilmastosuunnitelmaa toteutetaan koko konsernin toimesta kaupunginhallituksen ja – valtuuston seurannassa. Samanaikaisesti suoritetaan ilmastosuunnitelman valtuustokausittainen laaja arviointi- ja päivitystyö, jonka tuloksena tuodaan tehostetut toimet kohti vuotta 2029 sisältävä päivitetty ilmastosuunnitelma valtuuston päätettäväksi viimeistään kevään 2026 aikana. Kansalaisten, yritysten, yhteisöjen ja kehityskumppanien osallistumista vahvistetaan hyödyntäen EU:N hiilineutraalien kaupunkien missiota ja ilmastobudjetointia kehitetään edelleen ja vihreän siirtymän investointeja vahvistetaan ja vauhditetaan. EU:n Vihreän rahoituksen taksonomiaa sovelletaan kattavasti konsernin ilmastoinvestointien ilmasto-, luonto- ja kiertotalousvaikuttavuuden arviointiin ja vahvistamiseen.

Tavoite: Toteutetaan tehtyjä päätöksiä luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi (LUMO-ohjelma). Asetetaan valmistelun pohjalta luontotavoite.

Arvio: Tavoite toteutunut osittain, toteutus jatkuu

Luonnon monimuotoisuusohjelma (LUMO) hyväksyttiin kv:ssa 19.6.2023. Ohjelman mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen on käynnistynyt tämän jälkeen hyvin. Toimenpiteiden toteuttaminen käynnistyi varsinaisesti vasta vuonna 2024, jonka aikana mm. toteutettiin uusia ketokohteita 4 kpl, jatkettiin ketojen (15 kpl) ja metsäisten pähkinäpensas- ja jalopuumetsiköiden (16 kpl) hoitoa sekä toteutettiin niitettäviä kohteita 5 kpl. LUMOn yhteydessä on toteutettu vieraslajitorjuntaa (komealupiini ja jättipalsami) yhteensä 3,5 ha:n alueella. Koski- ja virtapaikkoja on ennallistettu/kunnostettu Kuninkojalla 12 kohdassa. Lisäksi on tukittu oja (Mälikkälänmetsä), parannettu juurilasisiiven elinolosuhteita (Pahaniemi) sekä parannettu metsäverkoston yhteyksiä (6 eri kohdetta). Näiden lisäksi on tehty luontotyyppiselvityksiä sekä aloitettu Jaaninojan hoitosuunnitelman sekä kaupungin luonnonsuojeluohjelman valmistelu.

Tavoite on edistynyt hyvin. Luonnon monimuotoisuuden ja kaupunkiluonnon toimenpiteisiin, luontotekoihin, on onnistuneesti osallistettu alueen yrityksiä, yhteisöjä ja kansalaisia ja monet Turun alueen yritykset ja yhteisöt ovat käynnistäneet omia luontotoimiaan. Keskusteluita luonnon ja talouden yhteyksistä sekä luontotoimien talousohjauksesta on vahvistettu yhteistyössä verrokkikaupunkien ja asiantuntijakumppaneiden kanssa ja pormestari osallistui kymmenen suurimman kaupungin yhteiseen luontojulkilausumaan. Turku osallistui myös luontotaseen määrittelyn pilottihankkeeseen ja olemme käynnistäneet yhteistyössä alueen yritysten kanssa MOSAIK-luontohankkeen, jossa yritykset toteuttavat useita suojelutoimia osaksi

laajempaa ekologista verkostoa. Laajan sidosryhmiä ja kumppaneita osallistavan luontotavoitteen valmistelu päätöksentekoa varten on valmistunut (maaliskuussa 2025) ja tavoitteen toteuttamiseksi ehdotetaan yhteisen tiekartan laatimista.

Luontopositiivisen kasvavan kaupungin lähestymistapaa kehitetään ja vahvistetaan. Luontotoimia kehitetään ja toteutetaan koko konsernissa sekä vahvassa yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa kansalaisten, yritysten ja yhteisöjen kanssa niin, että luonnon monimuotoisuus ja ekologinen verkosto Turun alueella vahvistuu. Edistymistä seurataan, uusia toimenpiteitä luodaan jatkuvasti ja toteutuksesta viestitään aktiivisesti ja osallistavasti.

Tavoite: Perustetaan Mälikkälän-Kuninkojan alueelle uusi luonnonsuojelualue.

Arvio: **Tavoite toteutunut.**

Tavoite on toteutunut. Luonnonsuojelualue on perustettu 2023.

6. Kärkihankkeet

Pormestariohjelman kehittämisen kärjillä: tiedepuisto, keskustan kehittämisen, yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden kehitys sekä kulttuuri ja osaaminen tuetaan pormestariohjelman toteutusta ja muiden painopisteiden saavuttamista.

Tavoite: Tiedepuiston kärkihanke, Olemassa oleva kärkihanke jatkuu, päivitetään toimenpidesuunnitelma valtuustokaudelle.

Arvio: **Tavoite osin toteutunut, toteutus jatkuu**

Toimintasuunnitelma päivitetty ja muutostarpeet päivitettävän pormestariohjelman mukaisesti.

Tiedepuiston kiertotalouden tiekartan toimeenpano yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa. Circular Tiedepuiston toimenpiteiden toteutus. Kupittaan kärjen kumppanuushankkeen tuki TTT Oy:n ja kaupungin palvelusopimuksen mukaisesti. Muiden yhteistyöfoorumien valmistelu ja tätä kautta nousevat toimenpiteet ja hankkeet.

Tavoite: Tiedepuiston kärkihanke, Olemassa oleva kärkihanke jatkuu, päivitetään toimenpidesuunnitelma valtuustokaudelle.

Arvio: **Tavoite toteutunut osittain, toteutus jatkuu**

Kupittaan kärjen asemakaavaehdotus ja Voimakadun asemakaavaehdotus ovat olleet kesällä 2024 nähtävillä ja lausunnoilla. Markkinatilanteesta johtuen Kupittaan kärjen asemakaava on jouduttu jakamaan kahteen vaiheeseen ja asettamaan uudestaan nähtäville keväällä 2025. Myös Voimakadun asemakaavan etenemistä markkinatilanne on vaikeuttanut. Itäharjun liittymän kaavan tavoitteet on hyväksytty. Allianssihanke on

edennyt pääosin tavoitteiden mukaisesti ja mm. Taito-kampuksen hankesuunnitelma on hyväksytty vuoden 2024 elokuussa valtuustossa ja infran hankesuunnitelman valmistelu on käynnissä. Kehälinjaan liittyvät vaihtopysäkkijärjestelyt Tiedepuistossa ovat edenneet runkolinjan käyttöönoton edellyttämän aikataulun puitteissa.

Tavoite: Keskustan kehittämisen kärkihanke, Olemassa oleva kärkihanke jatkuu, päivitetään toimenpidesuunnitelma valtuustokaudelle.

Arvio: Tavoite toteutunut osittain, toteutus jatkuu

Keskustan kärkihanketta on toteutettu erillisen toimenpidesuunnitelman mukaisesti. Keskustan kehittämisen toimenpiteitä on toteutettu myös kiinteistökehitys-, kaavoitus- ja investointiohjelmien mukaisesti.

Keskustan elinvoimaa on saatu ylläpidettyä ja kehitettyä. Keskustan aktiivisen toiminnallisen alueen laajeneminen on jo onnistunut Vanhakaupungin Kauppatorin ympäristön ja Aurajokivarren alueella, mutta laajeneminen Aninkaisiin ja Merelliseen Turkuun ovat ehtineet ottaa vasta isoja suunnittelullisia askelia.

Tavoite: Osaamisen kärkihanke, Valmistellaan uusi Osaamisen kärkihanke, jonka tavoitteena on Turun seudun alueellisen kilpailukyvyyn vahvistaminen pitkäjänteisesti osaamiseen ja tutkimukseen panostamalla sekä vastaaminen megatrendeihin kuten digitalisaatioon, kaupungistumiseen sekä ilmastonmuutokseen.

Arvio: Tavoite toteutunut osittain, toteutus jatkuu

Osaamisen kärkihankkeen toimienpidekokonaisuus saatetaan loppuun suunnitelmien mukaan kevään 2025 aikana. Maan paras oppimispolku -kokonaisuus valmistui maaliskuussa ja sen kytkeminen osaksi palvelukokonaisuuksien tavoitteita saadaan valmiiksi kesään 2025 mennessä. Työikäisen väestön osaamistason kasvattamisen toimenpiteet jatkuvat työllisyysalueen ja elinvoiman palvelukokonaisuuksien kehittämisprosesseissa kuten myös osaamisen ennakointi ja alueellisen ekosysteemyön kehittäminen. Innovaatioekosysteemien kehittäminen ja TKI-kokonaisuuden kehittäminen jatkuvat elinvoiman palvelukokonaisuudessa.

Tavoite: Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke, Kärkihankkeen alla toteutetaan yksinäisyyden vähentämisen ja mielenterveyden tukemisen toimenpideohjelmat valtuustokaudelle. Varmistetaan, että kotouttamis- ja syrjäytymisen ehkäisyn ohjelmilla on oikeat mittarit ohjelman tulokselliseksi toteuttamiseksi.

Arvio: Tavoite toteutunut osittain, toteutus jatkuu

Koska tavoiteasetantaa on tehty keskellä sote-uudistuksen valmistelua vuonna 2021, on tavoitteita yksinäisyyden ja mielenterveyden kokonaisuuksien osalta päivitetty vuosien aikana vastaamaan paremmin kaupungin vastuita. Omat toiminnot käynnissä mutta kesken, yhteistyö Varhan kanssa jatkossa tärkeä osa työtä.

Tavoite: Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke, Lähiöiden kehittämisen ensisijaiseksi tavoitteeksi vahvistetaan segregaatian vähentäminen. Vahvistetaan kaupunkilaisten yhteisöllisyyttä ja osallistumista kaupungin kehittämiseen.

Arvio: Tavoite toteutunut osittain, toteutus jatkuu

Asuinalueiden tasapainoista kehittämistä on toteutettu asunto- ja maapolitiikan periaatteiden sekä kaavoitus-, kiinteistökehitys- ja investointiohjelmien mukaisesti. Runosmäen täydennysrakentamiseen tähtäävä kaavoitus on työn alla ja Viiripuiston rivitalotontti on luovutettu kiinteistökehittäjälle. Karhunaukion yhtenäiskoulun kaava on hyväksytty valtuustossa, mutta siitä on valitettu hallinto-oikeuteen. Raitiotien edellyttämät asemakaavanmuutokset ovat valmisteilla. Lähes kaikki bussien runkolinjastouudistuksen edellyttämien pysäkkien katu- ja liikenteenohjaussuunnitelmista on hyväksytty ja niiden rakentaminen on käynnistynyt.

Tavoite: Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke, Lähiöiden kehittämisen ensisijaiseksi tavoitteeksi vahvistetaan segregaatian vähentäminen. Vahvistetaan kaupunkilaisten yhteisöllisyyttä ja osallistumista kaupungin kehittämiseen.

Arvio: Tavoite toteutunut

Segregaation kaupunkitasoinen toimintamalli hyväksytty KH:ssa 6/2024. Toimintamallin mukaiset vastuut käynnistetty integraatio-toimintojen ohjaamana syksyllä 2024.

Tavoite: Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke, Asetetaan liikkumisen toimenpideohjelman tavoitteet yhdessä seurojen ja järjestöjen kanssa. Ohjelmaan yhdistetään kaikkien lasten harrastamismahdollisuuden tavoite ja seurojen avustusten uudistaminen lajien välisen-, sukupuolten-, ja alueiden tasa-arvon turvaamiseksi.

Arvio: Tavoite toteutunut

'Liikkuva Turku on yksi Yhteisöllinen Turku -kärkihankkeen osakokonaisuuksista. Liikkuva Turun tavoitteena on tuoda liikuntapalveluita lähemmäs asukkaita sekä huomioida eri-ikäisten ja -kuntoisten tarpeet entistä paremmin. Ohjelmakauden aikana loimme uusia ratkaisuja lapsille ja nuorille, työikäisille sekä ikääntyneille.

Työikäisten liikuntapalveluvision luominen käynnistyi laajan aikuisten liikkumiskyselyn avulla 2022. Teimme yhteistyötä lääkärikeskusten ja Varhan kanssa sekä aloitimme työikäisten liikkumista ja työkykyä tukevan "Hyvinvoinnista elinvoimaa" -ohjelman valmistelun. Laajensimme työikäisten ryhmämuotoisen liikuntaneuvonnan mallin myös ikääntyneiden ja soveltavan kohderyhmiin.

Loimme Turun ikääntyneiden liikunnan vision. Vision mukaisesti lisäsimme yhteistyötä mm. yritysten kanssa sekä kehitimme osaamista ikääntyneiden liikunnasta kolmannen sektorin ja yritysten parissa mm. koulutuksin ja yhteisin hankkein. Ikääntyneiden +75 voima- ja tasapainoharjoittelun tehoryhmissä saavutimme asetetut laajennustavoitteet kurssi- (n=50) ja osallistujamäärän (n=450) suhteen. Edistimme yhteisöllistä, matalan kynnyksen lähiliikkumista kehittämällä Liiku lähellä -toimintamalli yhdessä yli 40 kumppanin kanssa.

Luoduilla toiminnoilla on havaittu merkittäviä positiivisia vaikutuksia osallistujien terveyteen, fyysiseen kuntoon, toimintakykyyn, lihasvoimaan, tasapainoon sekä asuinalueiden yhteisöllisyyteen.

Kärkihanke tuki myös liikunnan avustusjärjestelmän ja tilahinnoittelun kokonaisuudistusta mm. tuomalla tarvittavaa lisäresurssia harrastekortin eli Boostii-edun kehittämistyön edistämiseen ja uudistuksesta viestimiseen. Luodut alueprofiloinnit ja alueellisen harrastamisen kehittäminen seurayhteistyössä tukivat uudistukseen liittyvää lasten ja nuorten ohjatun liikuntaharrastamisen visiota sekä harrastamisen yhteiskehittämisen mallia.

Tavoite: Kulttuurin kärkihanke; Valmistellaan uusi kulttuurin ja laajemmin hyvinvoinnin edistämiseen liittyvä kärkihanke, jonka toteuttamisen tueksi laaditaan toimenpideohjelma valtuustokaudelle

Arvio: Tavoite toteutunut osittain, toteutus jatkuu

Kulttuurilupauksen kärkiteemoja ja tavoitteita konkretisoitu pysyviksi toimenpiteiksi.

Kohderyhmäkohtaisia palveluita kehitetty ja kulttuurin saavutettavuutta edistetty. Asuinalueiden viihtyisyyttä, identiteettiä ja yhteisöllisyyttä lisätty kulttuurilla ja taiteella. Osallisuutta edistetty esim. yhteisötaiteen keinoin. Rakenteita vahvistettu Varsinais-Suomen hyvinvointialueen yhdyspintatyönä. Kulttuurin kutsuvieras -toimintamalli vakiinnutettu pysyväksi palveluksi kulttuuripalveluihin ja Varhaan. Kaupungin työpajatilojen avaamiseen luotu konsepti kaupungin tilastrategian tueksi, tavoitteena kulttuurin harrastamisen paikkojen lisääminen. Kulttuurihyvinvoinnille luotu konsepti, joka sisältää työkaluja etsivälle kulttuurityölle ja yhdyspintatyölle. Laadittu pitkän aikavälin brändivisio, jolla voidaan koota hyvinvoinnin tuotteet turkulaisten elämän mittaiseksi suhteeksi. Turun kulttuurille tulee luoda kunkin asuinalueen erityispiirteet huomioiva aluetyön malli segregaaion ehkäisemiseksi. Työ vaatii yhteisen koordinaation ja konkreettiset toimenpiteet. Kulttuurin toimenpiteillä voidaan vaikuttaa kotoutumiseen ja työllistymiseen. Kulttuuri tukee Turun tarinaa ja tavoitetta erottautua. Kulttuuri on olennainen osa Turun kaupungin 800-vuotisjuhlaa.

Arvio: Tavoite toteutunut

Kulttuuria ja taidetta tuotu monipuolisesti kaupunkitilaan, myös lähiöihin. Taiteen ja kulttuurin tekemiselle ja kohtaamiselle on varmistettu tiloja ja tekemisen paikkoja julkisissa sisä- ja ulkotiloissa

Linnaniemen taideohjelman toteutusta edistetty ja laadittu tarkempi taiteen toteutussuunnitelma. Edistetty taideohjelman toteutusta pysyvien ja väliaikaisten taideteosten osalta. Taideohjelman toteutuksen tulee jatkua samanaikaisesti Linnaniemen alueen kehittämisen kanssa. Laadittu Kukoistava kulttuuriranta -konsepti ja toimenpiteet. Tarkemman toimenpidesuunnitelman laatiminen ja kytkeminen osaksi 800-juhlavuotta käynnissä. Itäisen Rantakadun taide-elementtien toteutussuunnittelu käynnistymässä. Kestävä kulttuuri -teema laajasti mukana toteutuksissa

Kaupunkiympäristöpalvelukokonaisuuden ja kulttuurin välille on kärkihankkeen aikana luotu vahvistunutta yhteyttä ja työtä tulee jatkaa ja löytää sille rakenteita.

Kulttuurin kärkihankkeen loppuraportissa jätetään tehdyn työn pohjalta suosituksia ja ehdotuksia toimenpiteistä kulttuurin kehittämisen jatkoksi.

7. Kansainvälisyys ja verkostot, Turku – kokoaan suurempi maailmalla

Kansainvälisyys ja verkostot, Turku – kokoaan suurempi maailmalla teeman mukaan Turku on kansainvälinen kaupunki, joka toimii aktiivisesti kansainvälisissä verkostoissa ja toivottaa kaikki uudet asukkaat tervetulleiksi sekä huolehtii uusien maahanmuuttajataustaisten turkulaisten kotoutumisesta kotouttamisohjelman mukaisesti. Teeman alle on asetettu seuraavia tavoitteita: Kansainvälisen koulun jatkosta ja siirrosta keskustan lähistölle huolehtiminen on toteutunut. Turku on toiminut aktiivisesti sellaisissa kansainvälisissä verkostoissa, jotka tukevat kaupungin omien tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi Turku on kansainvälinen kaupunki, joka toivottaa kaikki uudet asukkaat tervetulleiksi ja huolehtii uusien maahanmuuttajataustaisten turkulaisten kotoutumisesta kotouttamisohjelman mukaisesti. Tämä tavoite on toteutunut osittain ja sen toteutusta jatketaan.

Tavoite: Huolehditaan kansainvälisen koulun jatkosta ja siirrosta keskustan lähistölle (esimerkiksi Itäharjulle).

Arvio: **Tavoite toteutunut**

Kansainvälisen koulun sijoittumisesta Untamonkadulle on tehty päätös, vuokrasopimus on allekirjoitettu ja tilojen peruskorjaus käynnissä. Tilat ovat käyttöön otettavissa käyttöön alkuvuodesta 2026.

Kansainvälisen koulun hankesuunnitelma on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 2023. Koulu sijoittuu olemassa olevan asemakaavan alueelle Kupittaan eikä edellytä tämänhetkisen tiedon mukaan asemakaavamuutoksia.

Tavoite: Toimitaan aktiivisesti sellaisissa kansainvälisissä verkostoissa, jotka tukevat Turun omien tavoitteiden saavuttamista.

Arvio: **Tavoite toteutunut**

Selvitystyö tehty ja tilannekuva saatu. Kaupungin osallistuminen kansainvälisissä verkostoissa on ollut aktiivinen ja tuottoisa. Arviointi missä kansainvälisissä verkostoissa kaupunki kannatta osallistua ja miten jatkuu.

Tavoite: Turku on kansainvälinen kaupunki ja toivotamme kaikki uudet asukkaat tervetulleiksi. Huolehditaan uusien maahanmuuttajataustaisten turkulaisten kotoutumisesta kotouttamisohjelman mukaisesti.

Arvio: **Tavoite toteutunut osittain, toteutus jatkuu**

Turun ohjelma kotoutumisen edistämiseksi on voimassa vielä vuoden 2025. Se ei ole kokonaisuudessaan toteutunut, mutta suurin osa sen tavoitteista on edistynyt. Turussa ei enää vuoden 2025 alussa ole maahanmuuttajapalveluiden kokonaisuutta. Maahanmuuttajien palveluja toteutetaan kaikissa kaupungin eri palveluissa. Kaikkia uuden lain mukaisia palveluja ei Turussa ole vielä riittävästi saatavilla, mutta tätä kehitetään.

8. Matkailu ja saavutettavuus

Turku panostaa voimakkaasti matkailun kehittämiseen houkuttelemalla alan toimijoita yhteen ja parantamalla saavutettavuutta lentäen ja laivalla.

Tavoitteena on järjestää kiinnostavia, vahvoja tapahtumia kulttuurin, urheilun ja tieteen aloilla ympäri vuoden.

Kaupungin 800-vuotisjuhlavuosi 2029 on alusta koko vuoden kestäväälle tapahtumalle.

Tavoite: Matkailun toiminnossa tavoitellaan laajempaa seudullista yhteistyötä ja tavoitteet ja rakenteet kytketään aiempaa paremmin kansalliseen Visit Finland –kokonaisuuteen.

Arvio: **Tavoite toteutunut**

Toiminta on uudelleen organisoitu ja sitä kehitetään edelleen. Saaristo -brändi on lanseerattu vuonna 2024 ja yhteistyö seudun muiden kuntien kanssa on tiivistä,

Tavoite: Tavoitellaan, että kiinnostavia, vahvoja tapahtumia niin kulttuurin, urheilun kuin tieteen aloilla on ympäri vuoden.

Arvio: **Tavoite toteutunut osittain, toteutus jatkuu**

Turku tunnetaan merkittävänä tapahtumakaupunkina. Tapahtumastrategian yleinen osa on valmistunut ja teema- ja kohdekohtaisten tarkempien työsuunnitelmien ensimmäinen vaihe on valmis. Vahva tapahtumakaupungin kesäsesonki on edelleen vahvistunut ja se kestää jo toukokulta syyskuulle. STI:n kanssa solmittu Ankkurisopimus takaa, että Tall Ships Race saapuu Turkuun neljän vuoden välein. Tiedollajohtamisen malli edistyy suunnitelmien mukaisesti ja jo nyt saadulla vaikuttavuustiedolla on ollut merkittävä vaikutus ympärivuotisen tapahtumatoiminnan kasvussa ja resurssien paremmassa kohdentamisessa. Turku käyttää poikkeuksellisen monimuotoisesti kaupunkitilaa ja erilaiset tapahtumaympäristöt luovat kaupungista positiivista mielikuvaa.

Ratapihan hanke etenee ja valmisteltu Areena- ja Genesis kokonaisuus edistää merkittävästi kaupungin tapahtumatoiminnan kilpailukykyä. Uusi tapahtumanjärjestäjä, loppuasiakkaita ja muita palveluntuottajia palveleva tapahtumakalenteri on otettu käyttöön ja sen käyttäjämäärät ovat merkittävässä kasvussa. Visit TurkuArchipelago on

uudistanut Meet Turku -palvelun tavoitteenaan kasvattaa merkittävästi ympärivuotista kongressi- ja yritystapahtumatoimintaa ja siihen kytkeytyvää matkailua.

Tavoite: Turku panostaa matkailun kehittämiseen voimakkaasti ja siinä onnistumiseksi houkuttelee alan toimijoita yhteen. Lentoaseman ja satamatoimintojen kilpailukyvyistä tulee huolehtia. Kansainvälisen matkailun kasvattaminen on yksi elinkeinopolitiikan keskeisistä tavoitteista.

Arvio: **Tavoite toteutunut**

Yhteisterminaalin mahdollistava Ferry Terminalin asemakaava on saatu voimaan vuonna 2024. Siihen liittyvät katusuunnitelmat ovat pääosin valmistuneet ja hyväksytyt. Satamaraitteen toteuttamisesta saavutettu neuvottelutulos osana MAL-sopimusneuvotteluja ja raitteen suunnittelu on käynnistynyt valtion toimesta. Tunnin junaan liittyvä Vaalan eritasoristeyksen kaavaehdotus on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 27.5.2024. KUTU-hanke on edennyt aikataulussa ja Raitiotien toteutussuunnittelu käynnistynyt Raitiotieyhtiön toimesta.

Matkailutoimintaa kehitetään määrätietoisesti eteenpäin yhteistyössä muiden kuntien sekä kaupungin muiden omien yksiköiden kuten suur tapahtumapalveluiden kanssa. Uusia lentoreittejä pyritään avaamaan vielä vuoden 2025 aikana saavutettavuuden parantamiseksi

Tavoite: Kaupungin 800-vuotisjuhlavuosi 2029 on alusta koko vuoden kestäväälle tapahtumalle ja sille asetetaan selkeät tavoitteet.

Arvio: **Tavoite toteutunut osittain, toteutus jatkuu**

800-vuotisjuhlan valmistelu on käynnistynyt. Hankkeelle on palkattu johtaja, joka työskentelee Turku 2029 -säätiossä. Ensimmäiset työpajat kaupunkilaisille on pidetty, ja sidosryhmätyöskentely on alkanut. Konseptia esitellään kesällä 2025.

Tavoite: Kulttuuri on merkittävä osa kiinnostavaa ja vetovoimaista Turku.

Arvio: **Tavoite toteutunut**

Konserttien, kohteiden ja tapahtumien kävijämäärät sekä kirjastojen lainausmäärät nousivat ennätystasolle haastavien koronapandemiavuosien jälkeen.

Ohjelmakauden aikana on käynnistetty useiden merkittävien kulttuuri-investointien valmistelut. Musiikkitalo Fuugan rakennustyöt ovat käynnissä ja Turun filharmonisen orkesteri valmistelee siirtymistä Fuugaan vuonna 2026. Historian ja tulevaisuuden museon arkkitehtuurikilpailun voittaja on julkistettu ja konseptointityö käynnissä. Tulevan museoalueen kaavaehdotus on valmisteluvaiheessa. Turun biologinen museo avattiin peruskorjauksen jälkeen keväällä 2024. Taidemuseo WAM suljettiin peruskorjauksen vuoksi toukokuussa 2024. Näyttely- ja yleisötyö siirtyi peruskorjauksen ajaksi Taiteen talon Kilta Galleriaa.

9. Jatkuvasti parempi Turku

Jatkuvasti parempi Turku- teeman mukaan Turun kaupungin johtaminen perustuu luottamukseen, avoimuuteen ja asiakaslähtöisyyteen, ja sen tavoitteena on parantaa palveluja ja tehokkuutta. Digitalisaatio ja data mahdollistavat sujuvamman asioinnin, ja kaupungin toiminnan tehostaminen edistää asiakaspalvelua. Kaupunki arvostaa henkilöstöään, tukee osaamisen kehittämistä ja panostaa hyvinvointiin. Lisäksi Turku edistää asukkaiden osallisuutta, erityisesti nuorten, ja kehittää uusia toimintamalleja, kuten kansalaispaneelleja ja asukasbudjetointia.

Teeman alle asetettiin seuraavat tavoitteet: edistetään hyvää tiedolla johtamisen kulttuuria ja perustetaan yhteistyössä alueen yliopistojen kanssa arviointipaneeli arvioimaan kärkihankkeiden toimenpideohjelmia, toteutumista ja vaikuttavuutta. Tavoite on toteutunut. Luodaan Turkuun asiointitili, jota kautta on helppo hoitaa asioita sujuvasti ajasta ja paikasta riippumatta. Tavoite on toteutunut osittain ja toteutusta jatketaan. Rakennuttamisessa siirrytään malliin, jossa rakennuttaminen ja uusien kaupungin tilojen omistaminen siirretään perustettavaan tai olemassa olevaan yhtiöön. Yhtiö ottaa vastuulleen myös kiinteistöjen ylläpidon. Tavoite on toteutunut.

Resursoidaan ja vakiinnutetaan asukkaiden osallisuuteen liittyviä toimintamalleja, kuten kansalaispaneelit, ja asukasbudjetoinnin osuutta kasvatetaan. Huolehditaan erityisesti nuorten osallisuudesta. Tavoite on toteutunut osittain ja toteutusta jatketaan. Varmistetaan, että ikäkaarimallin mukainen palveluajattelu tulee osaksi toimintaa. Tavoite on toteutunut. Seurataan johtamisjärjestelmän muutoksen vaikutuksia ja onnistumista säännöllisesti valtuustokauden aikana ja asetetaan muutokselle tarkempia osatavoitteita. Tavoite on toteutunut. Turku on vetovoimainen työnantaja. Henkilöstön osaamista arvostetaan ja kannustetaan sekä tuetaan oman osaamisen kehittämiseen. Panostetaan henkilöstön hyvinvointiin. Tavoite on toteutunut.

Toiminnan kantavana periaatteena on asukas- ja asiakaslähtöisyys, jonka tuloksena turkulaisten ja Turussa toimivien tulee saada parempaa palvelua nopeammin. Tavoite on toteutunut osittain ja toteutus jatkuu. Toteutetaan omistajapolitiikan linjauksia määrätietoisesti ja loogisesti siten, että yhtiöt voivat toimia tehokkaasti valitulla toimintatavalla toimintaympäristön haasteet huomioiden. Tavoite on toteutunut. Koronan aikana olemme osoittaneet olevamme tarvittaessa nopea ja ketterä toimija. Tavoite on toteutunut.

Tavoite: Edistetään hyvää tiedolla johtamisen kulttuuria. Perustetaan yhteistyössä alueen yliopistojen kanssa arviointipaneeli arvioimaan kärkihankkeiden toimenpideohjelmia, toteutumista ja vaikuttavuutta.

Arvio: **Tavoite toteutunut**

Toimenpide aloitettu ja valmistuu 2025 alussa. Tavoite saavutettu. Pohdittavaa ja linjattavaa on, jos ohjelmajohtamisen analysointia halutaan jatkaa tulevalla valtuustokaudella.

Tavoite: Luodaan Turkuun asiointitili, jota kautta on helppo hoitaa asioita sujuvasti ajasta ja paikasta riippumatta. Hyödynnetään digitaalisuutta ja dataa myös osana kaavoitusta, luvitusta, katujen ja katuverkon kunnossapitoa ja opastuksia.

Arvio: **Tavoite toteutunut osittain, toteutus jatkuu**

Rakennusvalvonnassa on panostettu sähköisen asioinnin parantamiseen mm. osallistumalla yhdessä muiden Trimble-kuntien kanssa järjestelmäntuottajan (Trimble) käynnistämään Asiointi.fi -kehitystyöhön. Tämän lisäksi rakennusvalvonnassa on kehitetty automatiikkaa maisematyöluvituksessa tarkoituksena skaalata automatiikka myös muihin lupatyyppeihin. Ympäristönsuojelussa on valmisteltu Trimble-järjestelmän käyttöönottoa ympäristöluvituksessa.

Asiointitilin ensimmäinen versio, jossa on nuorille suunnattua sisältöä, valmistuu 2025. Tavoitteena on ensimmäinen versio aktiivisen käyttäjän mobiilisovelluksesta. Sovellukseen voi koota haluamaansa tietoa Turun palveluista, tapahtumista, päätöksenteosta jne. omien kiinnostuksen kohteiden mukaisesti. Ensimmäinen toteutus sisältää mahdollisuuden vapaamuotoisen palvelupyynnön ja palautteen jättämisen. Vuonna 2026 on tarkoitus avata sisällöt ja toiminnallisuudet kaupunkilaisille ja 2027 yrityksille ja matkailijoille. Digitransformaatio vaatii aina myös palvelukehitystä. Palvelukehitys kaupunkitason asiakasohjauksen osalta tapahtuu muissa asiakasohjauksen projekteissa, joissa luodaan ensimmäisiä versioita ensimmäisen yhteydenoton periaatteen mukaisesti toimivista toimintamalleista asiakkaiden ohjaukseen. Asiointitili tulee osaltaan tukemaan ensimmäisen yhteydenoton periaatteen mukaista asiakaspalvelua.

Tavoite: Rakennuttamisessa siirrytään malliin, jossa rakennuttaminen ja uusien kaupungin tilojen omistaminen siirretään perustettavaan tai olemassa olevaan yhtiöön. Yhtiö ottaa vastuulleen myös kiinteistöjen ylläpidon.

Arvio: **Tavoite toteutunut**

Uudisrakennettavien tilojen rakennuttaminen on siirretty Koy Turun Monitoimitiloille. Yhtiö vastaa myös taseessaan olevien tilojen ylläpidosta.

Tavoite: Resursoidaan ja vakiinnutetaan asukkaiden osallisuuteen liittyviä toimintamalleja, kuten kansalaispaneelit. Asukasbudjetoinnin osuutta kasvatetaan. Huolehditaan erityisesti nuorten osallisuudesta.

Arvio: **Tavoite toteutunut osittain, toteutus jatkuu**

Kansalaispaneeli on otettu osaksi kaupungin toimintaa. Vuoden 2024 aikana toteutettiin kaksi puntarointia: lasten ja nuorten palveluiden resurssien kohdentaminen vuonna 2025 ja segregaaation ja sen ehkäisyn toimintamalliin liittyvä puntarointi. Vuoden 2025 aikana toteutetaan puntarointi liittyen raitiotien rakentamissuunnitelmaa. Puntarointi toteutetaan alkusyksystä 2025. Puntaroivien menetelmien osaamisen lisäämistä tulee vielä jatkossakin vahvistaa kaupungin henkilöstön keskuudessa. EVA-malliin liittyvä koulutussarja kaupungin henkilöstölle on toteutettu ja EVAsta on tehty käyttöönottopäätös. EVAan liittyvät työkalut valmistuvat valtuustokauden loppuun mennessä. Asukasbudjetin hankkeet kaudelta 2021–2023 on toteutettu ja 2023–2025 ovat siirtyneet toteutusvaiheeseen ja toteutuvat vuoden 2025 loppuun mennessä.

Tavoite: Varmistetaan, että ikäkaarimallin mukainen palveluajattelu tulee osaksi toimintaa.

Arvio: Tavoite toteutunut

Osana yhteisvaikuttavan vuosisuunnittelun pilotteja keväällä 2025. Etenee toiminnan vakiinnuttamiseen seuraavan valtuustokauden aikana.

Uuden Turun yhteisvaikuttaviin toimintoihin sisällytetään lasten ja nuorten sekä muiden pilottihankkeiden lisäksi edistetään toimintamallin rakentamista muille ikäryhmille. Työikäisten osalta toimintamalli rakentuu osana TE-uudistusta ja hyvinvointikertomukseen ja -suunnitelmaan sisällytetään ikäihmisten osuus.

Tavoite: Seurataan johtamisjärjestelmän muutoksen vaikutuksia ja onnistumista säännöllisesti valtuustokauden aikana ja asetetaan muutokselle tarkempia osatavoitteita.

Arvio: Tavoite toteutunut

Uuden Turun mukaiset periaatelinjaukset on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 16.12.2024. Uusi poliittinen organisaatio ja virkaorganisaatio tulevat voimaan 1.6.2025.

Tavoite: Tavoitteena on, että Turku on vetovoimainen työnantaja. Henkilöstön osaamista arvostetaan ja kannustetaan ja tuetaan oman osaamisen kehittämiseen. Panostetaan henkilöstön hyvinvointiin.

Arvio: Tavoite toteutunut

Kunta 10 -tulosten perusteella voidaan todeta, että työhyvinvointi on lisääntynyt useimmilla mittareilla. Koulutukseen osallistuminen on lisääntynyt, samoin arvio koulutuksen riittävydestä. KEVAN pulssikysely on otettu käyttöön välittömän työhyvinvoinnin kehittämisen tueksi. Työsuhdepolkupyörä on otettu osaksi sitouttamista ja hyvinvoinnin tukemista.

Kunta 10 -tulosten sekä omien kyselyiden pohjalta tuetaan työhyvinvointitoimia kaupunkitasoisesti sekä palvelualueilla niin, että tavoite ”työ lisää hyvinvointia” on elävä kirjaus. Osaamisen kehittämisessä ensisijaiset välineet ovat päivitetty koulutussuunnitelma ja tavoite- ja kehityskeskustelu, jossa tavoitteet tekemiselle ja osaamisen kehittämiselle sidotaan kaupungin strategiaan tavoitteisiin. Varmistetaan uuden KEVAN pulssikyselyn avulla ajantasainen työhyvinvoinnin tilannekuva ja tukeminen palvelualueilla.

Tavoite: Toiminnan kantavana periaatteena on asukas- ja asiakaslähtöisyys, jonka tuloksena turkulaisten ja Turussa toimivien tulee saada parempaa palvelua nopeammin.

Arvio Tavoite toteutunut osittain, toteutus jatkuu

Asukas- ja asiakaslähtöisyyttä on edistetty mm. kaupunkitasoisissa ydinprosesseissa palvelujen hallinta, asiakasohjaus, palveluverkkojen hallinta sekä toiminnanohjaus. Kaupunkitasoiset ydinprosessit ovat edenneet kehittämishankkeissa mm.: lasten ja nuorten asiakasohjaus, yleinen asiakasohjaus, yritysasiakkuuksien hallinta, tarvelähtöinen palveluverkkosuunnittelu, tilastrategia, yhteisvaikuttava toiminnanohjaus

ja verkkopalvelu-uudistus. Verkkopalvelu-uudistus on toteutettu ja tilastrategia etenemässä päätöksentekoon.

Tavoite: Toteutetaan omistajapolitiikan linjauksia määrätietoisesti ja loogisesti siten, että yhtiöt voivat toimia tehokkaasti valitulla toimintatavalla toimintaympäristön haasteet huomioiden.

Arvio: **Tavoite toteutunut**

Omistajapolitiikan linjauksia on toteutettu strategiassa tavoitellulla tavalla. Omistajapolitiikan linjaukset ovat ensisijaisesti poliittisia periaatelausekkeita, jotka muodostavat omistajien asettamat strategiset reunaehdot kaikkiaan 26 strategisen yhtiön yhtiöiden toiminnalle. Niitä toteutetaan määrätietoisesti ja loogisesti, mutta linjaukset eivät sisällä sellaista toimenpideohjelmaa, jota olisi mahdollista jalkauttaa vuosisuunnitelmassa konkreettiseksi keskitetyksi yhden sarakkeen toimenpidesuunnitelmaksi. Kyseinen lauseke jalkautuu operatiivisesti konserniyhtiöiden talousarvioiden vuosisuunnittelussa.

Tavoite: Koronan aikana olemme osoittaneet olevamme tarvittaessa nopea ja ketterä toimija

Arvio: **Tavoite toteutunut**

Kulttuurin kaikki palvelualueet kehittivät digitaalisia palveluja. Kirjastopalveluilla on käytössä kuntien yhteinen e-kirjasto. Museopalvelut ottivat käyttöön verkkokauppaohjelman, aloitti pääsylippujen myynnin verkossa ja otti käyttöön opasvarausjärjestelmän. Turun filharmoninen orkesteri toteutti sinfoniasarjan konserttien liveverkkolähetyksiä säännöllisesti, tuotti uusia yleisötyökonserttitallenteita sekä ylläpiti digitaalisten konserttiensa verkkokirjastoa ja YouTube-kanavaa.

10. Edunvalvonta

Edunvalvonnalle tärkeimmät kohteemme kuluneella valtuustokaudella olivat Tunnin junan toteuttaminen ja investointipäätös uudelle ratayhteydelle siten, että junayhteys on otettavissa käyttöön 2030. Tavoite on toteutunut osittain ja toteutusta jatketaan. Tavoitteena oli myös Lääkekehityskeskukseen saaminen Turkuun vahvistamaan lääke- ja diagnostiikka-alan kehittymistä Suomen yhdeksi talouden kivijalaksi, ja tämä tavoite on toteutunut. Lisäksi pyrimme Saaristomeren suojelun toteuttamiseen ja riittävän rahoituksen saamiseen, jotta maailman herkimmän, kauneimman ja saastuneimman saariston tila paranee ja jotta se säilyy myös tulevien sukupolvien ilona ja vahvistaa alueemme luonnon monimuotoisuutta. Tämä tavoite on toteutunut osittain ja toteutusta jatketaan.

Tavoite: Lääkekehityskeskukseen saaminen Turkuun vahvistamaan lääke- ja diagnostiikka-alan kehittymistä Suomen yhdeksi talouden kivijalaksi

Arvio: **Tavoite toteutunut.**

Hallitus teki budjettiriihessään 2022 päätöksen Lääkekehityskeskus Oy:n pääomittamisesta 20 miljoonalla eurolla, joten edunvalvonnan tavoitteen voidaan katsoa toteutuneen täysimääräisesti. Kaupunki seuraa ja osallistuu Lääkekehityskeskuksen liiketoiminnan ylös ajoon ja pyrkii varmistamaan, että keskus saadaan nopeasti toimintaan.

Toimintamalli on käytössä siten, että järjestöyhteistyö ja Varha-yhteistyö jatkuu osana normaalia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä.

Tavoite: Saaristomeren suojelun toteuttaminen ja siihen riittävän rahoituksen saaminen, jotta maailman herkimmän, kauneimman ja saastuneimman saariston tila paranee ja jotta se säilyy myös tulevien sukupolvien ilona ja vahvistaa alueemme luonnon monimuotoisuutta.

Arvio: Tavoite toteutunut osittain, toteutus jatkuu

Jatketaan vaikuttamista, jotta hallitusohjelmaan kirjatut toimet Saaristomeren ja sen valuma-alueen ravinnekierron parantamiseksi toteutetaan täysimääräisesti ja niille varataan riittävät kohdennetut määrärahat valtion talousarviossa. Vaikutetaan siihen, että Saaristomeren tila huomioidaan myös Suomen kansallisessa ennallistamissuunnitelmassa. Tehostetaan edunvalvontaa yhteistyössä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ja Varsinais-Suomen liiton kanssa painottaen kansallisen edunvalvonnan lisäksi myös keskeisiä EU-instrumentteja, kuten CAP-valmistelua. Osallistutaan Saaristomeri-ohjelman alueelliseen yhteistyöhön ja pyritään varmistamaan alueellisten toimien vaikuttavuus ja skaalautuvuus.

Pormestariohjelmakauden aikana on hyväksytty uusi Turun ja Helsingin yhteinen Itämerihaasteen ohjelmakausi vuosille 2024–2028 ja sitä ennen toteutettu aikaisempaa ohjelmaa. Yhteistyö Helsingin kanssa on toiminut erittäin hyvin. Itämerihaasteen yhteistyöverkostoa on kasvatettu siten, että vuoden 2024 lopussa haasteen allekirjoittaneita tahoja oli yhteensä noin 350 kpl. Vuonna 2023 käynnistettiin RESIST-hanke, jossa edistetään alueellista sopeutumista ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Hanke tiivistää alueellisten toimijoiden yhteistyötä valumavesien hallinnassa erityisesti, koska tutkimuksen tekijät ja käytännön toimijat suunnittelevat toimenpiteitä yhdessä. Vuonna 2023 aloitettiin myös uudenlaiset rannikkovesien vedenlaatumittaukset (Coastrider). Mittauksilla saadaan nykyistä parempaa tietoa rannikkovesien vedenlaadusta, jolloin korjaavia toimenpiteitä pystytään kohdentamaan nykyistä paremmin kriittisiin kohtiin. Pormestarikauden aikana toteutettiin myös mm. "nopeat kokeilut"-konsepti, jossa teemana oli Saaristomeren kestävä lähiruoka. Lisäksi toteutettiin myös isoille laivoille soveltuva septiasema Telakkarantaan ja hyväksyttiin Turun kaupungille luonnon monimuotoisuusohjelma (LUMO), jossa on kirjauksia myös vesiensuojeluun. Pormestarikauden aikana toteutettiin lukuisia eri tapahtumia asukkaille ja erilaisille Itämeri-toimijoille erilaisten verkostojen yhteen saattamiseksi. Itämerihaasteen toimenpiteitä on kuluneella pormestarikaudella toteutettu laajasti kaupungin eri vastuualueilla myös osana perustoimintaa.

Vuoden 2025 aikana toteutetaan hyväksytystä toimenpideohjelmasta 12 toimenpidettä, jotka jakaantuvat 4 eri vastuutaholle (ympäristönsuojelu, Itämerihaaste, kaupunkisuunnittelu- ja maaomaisuus sekä vihreä siirtymä). Toimenpiteet liittyvät mm.

vedenlaadun selvittämiseen, valuma-alueyhteistyöhön, jo selvitettyjen asioiden konkreettisiin toimenpiteisiin, hulevesien hallintaan ja viestintään.

Tavoite: Tunnin junan toteuttaminen ja investointipäätös uudelle ratayhteydelle siten, että junayhteys on otettavissa käyttöön 2030

Arvio: **Tavoite toteutunut osittain, toteutus jatkuu.**

Jatketaan vaikuttamista yhteistyössä muiden yhteysvälin kuntien kanssa Länsiratahankeen riittävän rahoituksen varmistamiseksi, jotta hanke voi siirtyä rakentamisvaiheeseen vuoden 2025 aikana.

Petteri Orpon hallitusohjelmassa linjattiin Turun ja Helsingin välisen nopean raideyhteyden toteuttamisesta ja osoitettiin siihen 460 miljoonan euron rahoitus osana hallituksen investointiohjelmaa. Kuntaneuvottelut valtion ja osakkaana hankeyhtiössä olevien kuntien kesken ovat käynnissä aiesopimuksessa kesällä 2024 linjatun mukaisesti. Länsirata-hanke sai kesällä 2024 Verkojen Eurooppa -ohjelmassa positiivisen hankearvion, mutta ei saanut haettua CEF-rahoitusta. Rahoituskilpailussa hanke jäi ilman tukea erityisesti sen kypsyysasteen vuoksi. Hankkeen suunnitelmat ja lupaprosessit eivät olleet vielä riittävän pitkällä. Euroopan komissio totesi kuitenkin arvioinnissaan, että CEF-tuki hankkeelle olisi perusteltu, koska se vahvistaisi hankkeen taloudellista kestävyyttä. Lisäksi komission mukaan Länsirata on kokonaistaloudellisesti kannattava ja luo nettopositiivisia sosioekonomisia vaikutuksia. EU-vaikuttamisen osalta EU:n strategisen liikenne- ja infrastruktuurin rahoituksen varmistaminen myös tulevaisuudessa on keskeinen teema, erityisesti EU:n uuden monivuotisen rahoituskehiksen (MMF) neuvotteluissa.

Länsiradan edellyttämä KUTU-hanke saadaan valmiiksi v 2025 aikana. Ratasillat, muut sillat ja Kupittaa-Turku yhteys saatiin käyttöön loppuvuodesta 2024. Ratapihalla työt ovat käynnissä ja Vaalan eritasoristeyksen kaava on hyväksytty.